

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

Схвалено

Робочою групою
з питань реформи фінансування
сфери охорони здоров'я України

від 14 лютого 2018 року

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**з питань перетворення
закладів охорони здоров'я
з бюджетних установ
у комунальні некомерційні підприємства
оновлена версія**

2018

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
Робоча група з розробки Методичних рекомендацій:	4
ВСТУП	5
ТЕРМІНИ ТА СКОРОЧЕННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ:	6
ЗАСТЕРЕЖЕННЯ	7
РЕЗЮМЕ	8
1. СТВОРЕННЯ КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА ВНАСЛІДОК ПЕРЕТВОРЕННЯ	10
1.1 Спрощення процедури перетворення у зв'язку із введенням у дію Закону про автономізацію	10
1.2 Порядок ініціювання включення до порядку денного сесії відповідної ради питання щодо перетворення закладу охорони здоров'я у КНП	12
1.3 Алгоритм перетворення ЗОЗ із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство	14
1.4 Юридичні аспекти та особливості перетворення... ..	16
1.4.1. Яка має бути повна та скорочена назва КНП.	18
1.4.2. Статутний капітал КНП та порядок його формування.	18
1.4.3. Особливості положень Статуту КНП (щодо формування штатного розкладу, оплати праці, предмету діяльності)	19
1.4.4. Повноваження комісії з перетворення	20
1.4.5. Порядок формування та затвердження передавального акту.	21
1.4.6. Призначення керівника КНП	21
1.4.7. Отримання ліцензії після перетворення в КНП.	23
1.4.8. Акредитація КНП після його перетворення.	24
1.4.9. Наглядова рада (коли має створюватись та порядок її створення).	24
1.4.10. Спостережна рада (в яких випадках є обов'язковою, повноваження)	25
1.4.11. Опікунська рада (порядок формування та повноваження)	28
1.4.12. Особливості закриття та відкриття рахунків в органах Державної казначейської служби України. Варіанти дій щодо переведення коштів зі спеціального реєстраційного рахунку	29
1.5 Варіанти вирішення кадрових питань щодо працівників реорганізованого ЗОЗ	30
1.5.1. Продовження трудових відносин на попередній посаді	30
1.5.2. Переведення працівника на іншу посаду	31
1.5.3. Звільнення працівника за скороченням	31

2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КНП	35
2.1 Управління	35
2.1.1. Повноваження керівника щодо розпорядження майном КНП, в тому числі нерухомістю	35
2.1.2. Чи потрібно переукладати угоди, які були укладені КЗ та є діючими?	36
2.2 Персонал	36
2.2.1. Рекомендації щодо організації оплати праці персоналу комунального некомерційного підприємства	36
2.2.2. Чи буде заробітна плата після зміни бюджетної установи в КНП розраховуватися незахищеною статтею?	39
2.2.3. Яку максимальну заробітну плату має встановлювати КНП?	39
2.3 Податки	40
2.3.1. ПДВ	40
2.3.2. Податок на прибуток. Як не втратити статус неприбутковості	42
2.3.3. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	43
2.3.4. Земельний податок	43
2.3.5. Податок на доходи фізичних осіб	44
2.3.6. Єдиний соціальний внесок	44
2.4 Особливості встановлення тарифів на оплату комунальних послуг для КНП	45
2.5 Можливі варіанти взаємодії КНП та інших закладів охорони здоров'я	45
3. ФІНАНСУВАННЯ	53
3.1 Можливі варіанти фінансування КНП до укладення договору з НСЗУ	53
3.1.1. Здійснення фінансування за договором про медичне обслуговування населення	53
3.1.2. Здійснення фінансування з місцевого бюджету в рамках програмно-цільового методу (за бюджетною програмою)	54
3.1.3. Здійснення фінансування з місцевого бюджету шляхом надання фінансової підтримки	55
3.2 Правове регулювання укладення договору з органами місцевого самоврядування	58
3.3 Додаткові джерела фінансування ЗОЗ, що має статус підприємства	59
4. ДОДАТКИ	60
4.1 Примірний статут для комунального некомерційного підприємства, яке надає первинну медичну допомогу	60
4.2 Примірний статут для комунального некомерційного підприємства, яке надає вторинну та третинну медичну допомогу	73

Робоча група з розробки Методичних рекомендацій:

Брагінський Павло, спеціаліст з юридичних питань, Проект USAID «Реформа ВІЛ-послуг у дії», Deloitte Consulting LLP.

Бронова Владислава, радник з юридичних питань, Проект USAID «Реформа ВІЛ-послуг у дії», Deloitte Consulting LLP.

Гавриш Тетяна, к.ю.н., заслужений юрист України, експерт у галузі бізнес-стратегій, планування, міжнародного права, координатор громадської платформи «Харківська експертна група підтримки медичної реформи», керуючий партнер ЮФ ILF.

Зінчук Антон, експерт у галузі корпоративного та господарського права, інвестицій, фінансування проектів та договірному права, асоційований партнер ЮФ ILF.

Калініна Олена, експерт у галузі податкового права, радник ЮФ ILF.

Пелипенко Олена, к.ю.н., експерт у галузі корпоративного та господарського права, цінних паперів та фондового ринку, радник ЮФ ILF.

Рудий Володимир, кандидат наук з державного управління, експерт із політики, законодавства, фінансування та управління у сфері охорони здоров'я, консультант із координації впровадження нового фінансового механізму Спільного Проекту МОЗ України та Світового банку «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей».

Селіванова Ірина, к.ю.н., доцент кафедри господарського права НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, експерт у галузі правового забезпечення організації господарської діяльності, державно-приватного партнерства, радник ЮФ ILF.

Сільченко Сергій, к.ю.н., адвокат, експерт у галузі трудового, податкового, медичного та бюджетного права, державних закупівель, партнер ЮФ ILF.

Хитрова Олена, експерт у галузі медичного права, адвокат, асоційований партнер ЮФ ILF, консультант з юридичних питань, Проект USAID «Реформа ВІЛ-послуг у дії», Deloitte Consulting LLP

Вступ

Відповідно до Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1013 та Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» одним з основних стратегічних завдань цієї реформи є перехід до оплати діяльності постачальників медичних послуг на основі конкретних результатів їх діяльності. Для вирішення цього завдання необхідно змінити характер відносин між постачальником медичних послуг та їх замовником – відповідним розпорядником бюджетних коштів.

На зміну командно-адміністративній моделі взаємовідносин між цими суб'єктами має прийти контрактна модель, у якій взаємовідносини регулюються договорами. За зазначеними договорами розпорядник бюджетних коштів діятиме в інтересах пацієнтів як третя сторона-платник, а заклад охорони здоров'я (надалі – ЗОЗ) або лікар фізична особа – підприємець, який одержав ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики, виступатимуть як постачальники послуг.

Запровадження такої моделі взаємовідносин потребує надання державним та комунальним ЗОЗ управлінської та фінансової автономії. З урахуванням кращих світових практик цю автономію передбачається забезпечити шляхом реорганізації, зокрема перетворення таких ЗОЗ у повноцінні суб'єкти господарської діяльності – державні та комунальні некомерційні підприємства.

Метою розробки цих методичних рекомендацій є надання методичної допомоги органам місцевого самоврядування, керівникам місцевих органів управління охорони здоров'я та закладів охорони здоров'я, а також депутатам місцевих рад, відповідальним за підготовку та прийняття рішень щодо зміни господарсько-правового статусу комунальних закладів охорони здоров'я шляхом їх реорганізації (перетворення) з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства в межах чинного законодавства України.

Терміни та скорочення, що використовуються:

ЦК України	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV
ГК України	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV
БК України	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI
ПК України	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI
КЗпП України	Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII
Закон про місцеве самоврядування	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» 21.05.1997 № 280/97-ВР
Основи	Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII
Закон про публічні закупівлі	Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII
Закон про реєстрацію	Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV
Закон про оплату праці	Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 188/95-ВР
Державний реєстратор	орган, що здійснює державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань
ЗОЗ	Заклад охорони здоров'я
ЄДР	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань
Закон про державні гарантії	Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 № 2168-VIII
Закон про автономізацію	Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 06.04.2017 № 2002-VIII
Закон про ліцензування	Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII

Застереження

Рекомендації експертів, наведені у даному документі, відображають правову позицію авторів з питань реорганізації комунальних закладів охорони здоров'я шляхом їх перетворення з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства (надалі – перетворення ЗОЗ у підприємство). Така позиція не може вважатися необґрунтованою, якщо вона відрізняється від позиції окремих органів державної влади та місцевого самоврядування або інших консультантів через неоднозначність положень законодавства України або відсутність практики застосування окремих його норм.

Автори звертають увагу на те, що рекомендації, викладені у даному документі, базуються на положеннях чинного законодавства України та стані практики його застосування на момент розробки і затвердження цих Методичних рекомендацій, і не несуть відповідальності за наслідки дій та/або заходів органів державної влади, місцевого самоврядування та їх посадових осіб, якщо вони були здійснені/вжиті після зміни законодавства або практики його застосування, якими керувалися автори при підготовці цього документу.

Ці Методичні рекомендації стосуються механізмів та процесу зміни господарсько-правового статусу закладів охорони здоров'я, що належать до комунальної власності, складають більшість наявної в Україні мережі публічних постачальників медичної допомоги та споживають переважну більшість ресурсів національної системи охорони здоров'я. Враховуючи пріоритетність реформи первинної медичної допомоги та її вирішальну роль у забезпеченні успіху реформування системи охорони здоров'я України в цілому, ці механізми та процеси розглядаються на прикладі зміни організаційно-правової форми статусу ЗОЗ, відповідальних за надання населенню первинної медичної допомоги. Однак описані у Методичних рекомендаціях загальні підходи можуть бути використані й у процесі підготовки та прийняття рішень щодо зміни господарсько-правового статусу комунальних ЗОЗ, що відповідають за забезпечення населення іншими видами медичної допомоги, зокрема комунальних лікарень закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу.

Під час розробки цих методичних рекомендацій були враховані норми Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я», що був прийнятий 06 квітня 2017 року, а також Закону про державні гарантії.

Процес перетворення ЗОЗ державної форми власності має свої особливості та відмінності, які не відображені у цьому документі.

Методичні рекомендації не містять у собі будь-яких правових висновків чи рекомендацій щодо інших форм реорганізації ЗОЗ, окрім перетворення.

Резюме

Чинне законодавство України надає можливість власникам публічних закладів охорони здоров'я (відповідним територіальним громадам, від імені яких право комунальної власності здійснюють відповідні місцеві ради) перетворювати належні їм на підставі зазначеного права ЗОЗ, що нині мають статус бюджетних установ, у комунальні унітарні некомерційні підприємства. Рішення про запровадження таких організаційно-правових змін щодо комунальних ЗОЗ не потребує погодження Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України чи інших органів державної влади України.

Перетворення ЗОЗ у комунальні некомерційні підприємства сприяє збільшенню господарської та фінансової автономії (самостійності) та управлінської гнучкості комунальних закладів охорони здоров'я, формуванню у них стимулів для поліпшення якості медичного обслуговування населення і водночас підвищення економічної ефективності використання активів.

Перетворення ЗОЗ на комунальні некомерційні підприємства запобігає можливому надмірному податковому навантаженню на комунальні ЗОЗ та виключає можливість їх банкрутства і скорочення існуючої мережі комунальних ЗОЗ.

Перетворені комунальні ЗОЗ не можуть бути приватизовані, оскільки норми Основ встановлюють пряму заборону на такі дії.

Процес перетворення ЗОЗ із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство може тривати від 3-х місяців.

Трудові відносини з працівниками реорганізованого ЗОЗ продовжуються, а звільнення можливе лише у випадку скорочення чисельності (штату) перетвореного комунального некомерційного підприємства. Після реорганізації окремі працівники можуть бути переведені на інші посади, переміщені в інші структурні підрозділи у разі необхідності.

Процес перетворення ЗОЗ у комунальне некомерційне підприємство не призводить до виникнення негативних податкових наслідків у вигляді виникнення нових, пов'язаних з перетворенням податкових зобов'язань. Створене (внаслідок перетворення) комунальне некомерційне підприємство не буде платником податку на прибуток й податку на нерухомість. Особливості сплати інших податків наведені у розділі «ПОДАТКИ».

Джерелами фінансування перетвореного у комунальне некомерційне підприємство ЗОЗ можуть бути як бюджетні кошти, так і кошти юридичних та фізичних осіб (дивись розділ ФІНАНСУВАННЯ). Також джерелом фінансування реорганізованого ЗОЗ можуть бути кошти, отримані за договорами з органами місцевого самоврядування та іншими ЗОЗ.

Перевагами перетворення ЗОЗ із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство, зокрема, є наступні:

- керівник ЗОЗ, що діє у статусі підприємства, отримує значно більшу, ніж це можливо в умовах статусу бюджетної установи, свободу у розпорядженні активами, фінансами та формуванні кадрової політики ЗОЗ, визначенні внутрішньої організаційної структури закладу;
- ЗОЗ (підприємство) має можливість самостійно встановлювати будь-які форми оплати праці працівників, що допускаються законодавством;

- фінансування ЗОЗ зі статусом підприємства здійснюється не за постатейним кошторисом витрат, а на основі власного фінансового плану, що дозволяє такому ЗОЗ бути більш гнучким та самостійним у прийнятті рішень порівняно із суб'єктами, що мають статус бюджетної установи;
- право ЗОЗ (підприємства) утворювати об'єднання підприємств з іншими ЗОЗ, які також діють у статусі підприємства, з метою перерозподілу функцій між ними та спільної оптимізації використання матеріальних, людських та фінансових ресурсів ЗОЗ – членів об'єднання;
- ЗОЗ (підприємство) може наймати за цивільно-правовими договорами лікарів фізичних осіб – підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики.

1. Створення комунального некомерційного підприємства внаслідок перетворення

1.1. Спрощення процедури перетворення у зв'язку із введенням у дію Закону про автономізацію

Враховуючи ключове значення автономізації¹ ЗОЗ для подальшої реалізації реформи фінансування системи охорони здоров'я, з метою стимулювання прийняття відповідними місцевими радами рішень про перетворення існуючих ЗОЗ у комунальні некомерційні підприємства, законодавець передбачив можливість тимчасового застосування низки умов, спрямованих на спрощення деяких процедур, пов'язаних із реорганізацією.

Зокрема, пунктом 3 розділу «Прикінцеві положення» Закону про автономізацію встановлено, що тимчасово, на період до 31 грудня 2018 року кредитори державних та комунальних ЗОЗ, що реорганізуються у казенні та комунальні некомерційні підприємства, не вправі вимагати від них виконання незабезпечених зобов'язань, припинення або дострокового виконання зобов'язання або забезпечення виконання зобов'язання. Згода кредитора на заміну боржника у зобов'язанні у такому разі не вимагається². Проте, незважаючи на ці положення під час прийняття рішення про реорганізацію, необхідно все одно встановлювати строк для звернення кредиторів, який не може бути меншим за 2 місяці.

Так само, згідно з Прикінцевими положеннями Закону про автономізацію на період до 31 грудня 2018 року для закладів охорони здоров'я, що реорганізуються у казенні та комунальні некомерційні підприємства, не застосовуватиметься обов'язкова оцінка майна, передбачена Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Передача нерухомого майна від державних та комунальних закладів охорони здоров'я – бюджетних установ до казенних підприємств та комунальних некомерційних підприємств, що утворюються у результаті реорганізації таких закладів у казенні та комунальні некомерційні підприємства, здійснюється на підставі даних бухгалтерського обліку відповідних бюджетних установ щодо такого майна та результатів обов'язкової його інвентаризації³.

1 Перетворення бюджетної установи на комунальне некомерційне підприємство.

2 Див. підпункт 1 пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» № 2002-VIII від 06.04.2017).

3 Див. підпункти 2 та 5 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» № 2002-VIII від 06.04.2017).

Ще однією передбаченою вказаним вище Законом умовою, яка має стимулювати активізацію прийняття відповідними органами рішень щодо зміни організаційно-правової форми державних та комунальних ЗОЗ, є обмеження можливості правонаступництва державних і комунальних ЗОЗ, що реорганізуються з бюджетних установ у казенні та комунальні некомерційні підприємства до 31 грудня 2018 року⁴.

Також на строк до кінця 2018 року Закон передбачає, що кошти, не використані ЗОЗ зі статусом казенного чи комунального некомерційного підприємства протягом бюджетного періоду, не вилучаються та можуть бути використані у подальшому виключно з метою фінансування діяльності таких державних чи комунальних ЗОЗ, у тому числі для оновлення матеріально-технічної бази, з урахуванням вимог законодавства та установчих документів. При цьому невикористання такими ЗОЗ бюджетних коштів та/або коштів, отриманих за договорами про медичне обслуговування населення, не може бути підставою для зменшення обсягу бюджетних коштів, що будуть перераховані такому закладу охорони здоров'я у наступному бюджетному періоді, за умови належного виконання договорів про медичне обслуговування населення⁵.

Тобто, чинні положення законодавства дозволяють зменшити фінансові витрати на перетворення ЗОЗ на комунальне некомерційне підприємство та мінімізують ризик блокування процедури перетворення з боку існуючих кредиторів.

4 Див. підпункт 4 пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» № 2002-VIII від 06.04.2017).

5 Підпункт 6 пункту 3 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» № 2002-VIII від 06.04.2017).

1.2. Порядок ініціювання включення до порядку денного сесії відповідної ради питання щодо перетворення закладу охорони здоров'я у КНП

Рішення про перетворення ЗОЗ, що діють у формі комунальної бюджетної установи, у комунальні некомерційні підприємства приймають ради територіальних громад сіл, селищ, міст, районів, областей, які є власниками майна відповідного ЗОЗ. Це зумовлено тим, що відповідно до п. 30 ст. 26 та ст. 43 Закону про місцеве самоврядування прийняття рішень про створення, ліквідацію, реорганізацію та перепрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідної територіальної громади є виключною компетенцією сільських, селищних, міських, районних, обласних рад.

Рішення про зміну організаційно-правової форми шляхом перетворення закладу з бюджетної установи в комунальне некомерційне підприємство приймає відповідна рада в порядку, визначеному регламентом⁶. Тому доречним буде перед початком ініціювання питання про перетворення ЗОЗ ознайомитись з регламентом ради, яка є власником по відношенню до закладу. Зазвичай регламент ради розміщується на її офіційному сайті в мережі Інтернет.

Суб'єкти подання проектів рішень визначені в регламенті відповідної ради. Зазвичай подати проект рішення можуть: голова, депутати ради, заступники голови ради, постійні комісії ради, виконавчий орган ради (наприклад міська державна адміністрація), загальні збори громадян, члени територіальної громади (далі – суб'єкт подання).

Тобто, чинним регламентом ради буде передбачено перелік осіб, які можуть винести на сесію питання про перетворення ЗОЗ в комунальне некомерційне підприємство.

Для ініціювання розгляду питання про перетворення ЗОЗ загальними зборами необхідно враховувати, що такі збори проводяться за місцем проживання членів територіальної громади. Рішення загальних зборів громадян оформляються письмово відповідно до Статуту територіальної громади.

Проект рішення ради підписується відповідними особами, визначеними регламентом.

Проекти рішень зазвичай подаються до управління організаційного та документального забезпечення діяльності у паперовому та в електронному вигляді. Регламентом ради може бути передбачено особливості до формату поданих документів (формат, шрифт, кегль та інше). Деякими регламентами передбачено, що разом із проектом рішення необхідно подати пояснювальну записку, а також додатки (у разі наявності).

⁶ Регламент – це документ, який встановлює порядок діяльності ради та її органів, підготовки і розгляду питань на пленарних засіданнях, прийняття рішень, порядок формування і організації роботи постійних та тимчасових контрольних комісій та багато іншого.

Зазвичай у пояснювальній записці зазначають :

- 1) опис предмету рішення, обґрунтування та спосіб реалізації рішення, а також актуальності цих проблем для територіальної громади;
- 2) правове обґрунтування необхідності прийняття рішення;
- 3) опис цілей і завдань, а також очікуваних результатів для територіальної громади;
- 4) прізвище або назву суб'єкта подання, прізвище, посаду, контактні дані доповідача проекту рішення на пленарному засіданні.

Після подачі проекту рішення, якщо дотримано вимоги, воно підписується відповідними посадовими особами та подається на розгляд постійним комісіям ради та профільній комісії (з питань охорони здоров'я) ради.

Відповідний орган документального забезпечення ради, після погодження проекту рішення в установленому регламентом порядку, у передбачені строки готує проект порядку денного пленарного засідання ради.

Завершальним етапом у процесі ініціювання питання щодо реорганізації є затвердження порядку денного депутатами на пленарному засіданні ради та перехід до розгляду питання по суті.

1.3. Алгоритм перетворення ЗОЗ із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство

Крок	Суб'єкт, хто вчиняє дію	Дія	Коментар
1.	Власник (орган, до відання якого належить ЗОЗ)	Прийняття рішення про перетворення	Рішення має містити положення про: Припинення комунальної установи шляхом перетворення у комунальне некомерційне підприємство; Встановлений строк для заявлення вимог кредиторами (від 2-х до 6-ти місяців); Персональний склад комісії з перетворення.
2.	Голова комісії з перетворення	Подача державному реєстратору заяви про початок процедури перетворення (здійснюється протягом трьох днів)	Важливо: До комісії з перетворення переходять повноваження з управління підприємством
3.	Комісія з перетворення	Проведення інвентаризації майна закладу, розгляд вимог кредиторів	В силу перехідних положень закону №2002 діє обмеження на вимоги кредиторів
4.	Комісія з перетворення/ суб'єкт оціночної діяльності	Оцінка майна	Важливо: У період до 31.12.2018 не застосовуються положення про обов'язкову оцінку майна (перехідні положення Закону №2002)
5.	Комісія з перетворення	Підготовка передавального акту	Акт визначає майно, права та зобов'язання, які передаються до підприємства правонаступника

Крок	Суб'єкт, хто вчиняє дію	Дія	Коментар
6.	Власник (уповноважений орган) / виконавчий орган	Прийняття рішення про затвердження: передавального акту; статуту нового підприємства	Рішення може прийматись виконавчим органом відповідної ради, якщо його було на це уповноважено у п. 1. Важливо: Це рішення є за своєю суттю рішенням про створення нового суб'єкта.
7.	Голова комісії з перетворення	Подання державному реєстратору заяви про реєстрацію новоствореної юридичної особи у зв'язку з перетворенням	Разом із подачею відповідних документів щодо перетворення є можливість подати заяву про внесення підприємства до реєстру неприбуткових установ, організацій. З моменту проведення реєстраційної дії, правонаступник є створеним.
8.	Власник (або уповноважений орган)	Внесення статутного капіталу, визначеного рішенням та статутом	
	Фінансове управління Власника	Внесення змін до фінансової документації	За необхідності внесення змін до бюджету власником.
	Відділ кадрів ЗОЗ	Внесення змін до трудових книжок працівників ЗОЗ	Вноситься запис про зміну найменування ЗОЗ у зв'язку із проведенням реорганізації.
	Керівник ЗОЗ	Відкриття рахунків в банках, приведення у відповідність рахунків в державному казначействі	
	Керівник ЗОЗ	Підготовка і подача документів для отримання ліцензії на здійснення медичної практики та роботу з наркотичними речовинами та прекурсорами	Згідно з ч. 4 ст. 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» старі ліцензії зберігають свою дію протягом трьох місяців з дня реєстрації правонаступника. За цей час необхідно отримати нові ліцензії.

1.4. Юридичні аспекти та особливості перетворення

Згідно із законодавством України перетворення ЗОЗ, як і перетворення будь-якої іншої юридичної особи, є одним із різновидів реорганізації юридичної особи і полягає у зміні її організаційно-правової форми. Оскільки для сектору охорони здоров'я саме цей вид реорганізації суб'єктів надання медичної допомоги буде найбільш поширеним, інші різновиди реорганізації в даному документі не розглядаються.

У разі застосування такого виду реорганізації як перетворення, має місце правонаступництво – до нової юридичної особи – правонаступника (комунального некомерційного підприємства) переходить усе майно, права та обов'язки юридичної особи-попередника, у даному випадку – майно ЗОЗ–комунальної бюджетної установи (ст. 104-108 ЦК України).

Як вже зазначалося, рішення про перетворення ЗОЗ, що діють у формі комунальної бюджетної установи, у комунальні некомерційні підприємства приймають ради територіальних громад сіл, селищ, міст, районів, областей, які є власниками майна відповідного ЗОЗ.

У рішенні ради про перетворення ЗОЗ визначається вид комунального некомерційного підприємства, в яке перетворюється ЗОЗ–бюджетна установа – некомерційне.

Відповідно до статті 78 ГК України та статті 16 Основ майно за комунальним некомерційним підприємством закріплюється на праві оперативного управління.

Рада приймає рішення, зокрема про:

- перетворення ЗОЗ–бюджетної установи в ЗОЗ–підприємство;
- призначення комісії з перетворення ЗОЗ–установи, голови комісії. Виконання функцій комісії з реорганізації може бути покладено на орган управління (керівника) відповідного ЗОЗ–бюджетної установи, що підлягає реорганізації;
- про встановлення порядку і строку заявлення кредитором своїх вимог до ЗОЗ–установи, що припиняється.

Окрім того, рішенням може бути передбачено делегування повноважень виконавчому органу відповідного власника по затвердженню статуту, передавального акту.

Вказане рішення доцільно приймати в період коли не передбачається здійснення платежів, розрахунків чи подачі звітності (наприклад 01 чи 15 числа, після виплати заробітної плати (авансу)).

Протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення про припинення (перетворення) ЗОЗ–установи державний реєстратор має бути письмово повідомлений про прийняття такого рішення.

Строк заявлення кредитором своїх вимог до ЗОЗ–бюджетної установи, що припиняється, не може становити менше двох і більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення ЗОЗ–установи.

Протягом 2018 року кредитори не можуть вимагати виконання незабезпечених зобов'язань ЗОЗ–бюджетної установи, вимагати припинення або дострокового виконання зобов'язання або вимагати забезпечити виконання зобов'язання. Тому, у випадку отримання вимог від кредиторів, комісія має право відмовити у їх виконанні з посиланням на Прикінцеві положення Закону про автономізацію.

З 1 січня 2019 року кредитори знову отримають право вимагати від ЗОЗ–бюджетної установи, що перетворюється у ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство, виконання зобов'язань, наполягати на їх припиненні або достроковому виконанні, крім випадків, передбачених законом. Тому з 1 січня 2019 року кожна окрема вимога кредитора, зокрема щодо сплати зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, розглядається комісією з перетворення, після чого приймається відповідне рішення, яке надсилається кредитору не пізніше тридцяти днів з дня отримання ЗОЗ–бюджетною установою, що припиняється, відповідної вимоги кредитора.

Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та проведення інвентаризації майна комісія з перетворення ЗОЗ–бюджетної установи складає передавальний акт, який затверджується органом, який прийняв рішення про припинення ЗОЗ–бюджетної установи.

Із спливом строку на заявлення вимог кредиторами та закінчення процедури припинення (реорганізації) ЗОЗ як бюджетної установи рада приймає рішення про:

- про затвердження передавального акту;
- про припинення ЗОЗ-бюджетної установи та створення ЗОЗ-комунального підприємства;
- про розмір статутного капіталу ЗОЗ – комунального підприємства, його склад та порядок формування (обов'язково зазначається в статуті, та може не визначатись окремо в рішенні власника);
- про закріплення майна на праві оперативного управління;
- про затвердження статуту комунального підприємства. Може бути використаний статут комунального підприємства, що наведений у цих Методичних рекомендаціях;

За наслідком прийняття відповідних рішень радою, керівник ЗОЗ подає державному реєстратору:

- заяву про державну реєстрацію створення юридичної особи. (Форма 1, примірник можна знайти за посиланням: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>);
- заява про обрання юридичною особою спрощеної системи оподаткування та/або реєстраційна заява про добровільну реєстрацію як платника податку на додану вартість, та/або заява про включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій за формами, затвердженими відповідно до законодавства, - за бажанням заявника. В іншому випадку подається до органів ДФС;
- примірник оригіналу (нотаріально засвідчену копію) рішення засновників.
- установчий документ юридичної особи (статут);
- примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) передавального акту;
- заява про державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її реорганізації (Форма 8, примірник можна знайти за посиланням: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>);

Після державної реєстрації ЗОЗ у формі підприємства на це підприємство мають бути переоформлені права щодо майна яке підлягає державній реєстрації, зокрема нерухомості, у тому числі на користування земельною ділянкою.

1.4.1. Яка має бути повна та скорочена назва КНП

Питання визначення назви юридичної особи безпосередньо врегульоване ГК України, ЦК України та наказом Міністерства юстиції України від 05.03.2012 року № 368/5 «Про затвердження Вимог до написання найменування юридичної особи, її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.03.2012 року за № 367/20680 (далі – наказ).

Частина 3 статті 16 Закону про реєстрацію визначає, що назва може містити інформацію про мету діяльності, вид, спосіб утворення, залежність юридичної особи та інші відомості відповідно.

Частиною 3 статті 16 Основ закріплено, що комунальні заклади охорони здоров'я можуть утворюватись та функціонувати як комунальні некомерційні підприємства.

Тому рекомендуємо назву закладу охорони здоров'я прописувати наступним чином: «Комунальне некомерційне підприємство».

Пункт 5 статті 78 ГК України визначає, що найменування комунального унітарного підприємства повинно містити слова «комунальне підприємство» та вказівку на орган місцевого самоврядування, до сфери управління якого входить дане підприємство.

Отже, у назві комунального некомерційного підприємства необхідно також вказати орган місцевого самоврядування, до сфери управління якого входить дане підприємство.

Найменування юридичної особи вказується в її установчих документах (статут) і вноситься до єдиного державного реєстру.

Додатково рекомендуємо, щоб скорочена назва комунального некомерційного підприємства містила не більше 38 символів. В іншому випадку можуть виникнути проблеми під час внесення інформації про скорочене найменування до електронних реєстрів.

Наказ Міністерства юстиції України дозволяє додатково викладати найменування юридичної особи англійською мовою (за наявності).

Оскільки перетворене комунальне некомерційне підприємство має отримати статус закладу охорони здоров'я, то його назва має відповідати Переліку закладів охорони здоров'я, що затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я № 385 від 28.10.2002.

1.4.2. Статутний капітал КНП та порядок його формування

Статутний капітал – це сума коштів і вартість матеріальних ресурсів, що безоплатно виділені у постійне користування підприємства на праві оперативного управління. Безпосереднім власником такого майна є відповідна територіальна громада.

Положення ГК України не визначають вимог щодо розміру та порядку формування статутного капіталу комунального некомерційного підприємства. Тому рішення про його розмір, склад (грошові кошти та\або інше майно) та порядок формування приймається безпосередньо

власником. Законодавство не встановлює жодних обмежень щодо мінімального або максимального розміру статутного капіталу комунального некомерційного підприємства. Він (розмір статутного капіталу) визначається власником. Наприклад, розмір статутного капіталу може дорівнювати залишковій балансовій вартості майна, що передається за передавальним актом ЗОЗ–комунальному некомерційному підприємству як внесок до статутного капіталу.

1.4.3. Особливості положень Статуту КНП (щодо формування штатного розкладу, оплати праці, предмету діяльності)

Відповідно до частини 3 статті 64 ГК України підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників і штатний розпис.

Реорганізований заклад охорони здоров'я зможе отримати право самостійно затверджувати штатний розпис і визначати чисельність найманих працівників, вживати заходи з оптимізації чисельності та штату персоналу.

Комунальні некомерційні підприємства входять до сфери управління органів місцевого самоврядування, тому для забезпечення реалізації права на формування та затвердження безпосередньо керівником комунального некомерційного підприємства структури та штатного розкладу необхідно відобразити дане положення в статуті закладу.

Можливо передбачити положення на кшталт: ***«Підприємство має право визначати свою організаційну структуру, встановлювати чисельність працівників, затверджувати штатний розпис у встановленому порядку».***

Лише закріплення в установчих документах права формування штатного розпису на практиці може обмежити самостійність керівника комунального некомерційного підприємства на реалізацію цього права, у зв'язку з необхідністю затвердження або погодження штатного розпису органом управління.

Щодо встановлення оплати праці в комунальному некомерційному підприємстві слід враховувати положення статті 97 КЗпП, яка надає право підприємствам самостійно встановлювати форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (регіональними) угодами.

Враховуючи вищевикладене, доцільно передбачити в статуті комунального некомерційного підприємства положення щодо визначення форм і систем оплати праці, зокрема встановлення посадових окладів, надбавок, доплат та підвищень, порядку і умов заохочення, у тому числі преміювання, розміру премій, інших винагород – здійснюється відповідно до внутрішніх актів підприємства та законодавства України, передбачивши таку можливість у колективному договорі.

Предмет діяльності

Відповідно до ГК України комунальне некомерційне підприємство діє на основі статуту. В статуті є необхідним детальне визначення предмету діяльності для виключення вірогідності виходу за межі статутної діяльності під час проведення господарської діяльності.

Обов'язковим є відображення в статуті:

- здійснення медичної практики;
- рівня надання медичної допомоги (вторинна (спеціалізована) або третинна високоспеціалізована);
- виду медичної допомоги: амбулаторна та/або стаціонарна допомога та інше;
- здійснення всіх інших видів медичної діяльності, передбачених законодавством;
- здійснення зовнішньоекономічної діяльності відповідно до законодавства України (якщо є перспектива здійснення такої діяльності);
- провадження діяльності, пов'язаної з відпуском, використанням, придбанням, зберіганням, перевезенням, знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (при здійсненні такого виду діяльності);
- надання платних медичних послуг населенню згідно із законодавством України;
- надання будь-яких послуг іншим ЗОЗ та будь-яким юридичним особам, фізичним особам–підприємцям та фізичним особам.

Деталізація надання виду медичної допомоги відповідно до номенклатури лікарських спеціальностей не потрібна, оскільки заклад охорони здоров'я надає медичні послуги на підставі ліцензії на медичну практику, яка регламентує зазначене питання. Якщо для провадження певних видів діяльності, передбачених Статутом, потрібен спеціальний дозвіл, заклад отримує його в порядку, визначеному законодавством України.

1.4.4. Повноваження комісії з перетворення

Рада, яка є власником ЗОЗ–бюджетної установи (сільська, селищна, міська, районна у містах, районна, обласна рада) (далі – Рада), при прийнятті рішення про перетворення ЗОЗ–бюджетної установи в ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство повинна призначити комісію з перетворення (далі – Комісія) та голову комісії, а також встановити порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до ЗОЗ–бюджетної установи, що припиняється.

Після прийняття Радою відповідного рішення, до Комісії переходять повноваження щодо управління справами ЗОЗ–бюджетної установи. Голова Комісії та її члени представляють її у відносинах з третіми особами та виступають у суді від її імені.

З моменту призначення голови комісії з перетворення до нього переходять усі права керівника ЗОЗ. Тобто, якщо замість головного лікаря головою Комісії призначають іншу особу, то інформацію про це необхідно подати до органів Державної казначейської служби України. Будь-яка звітність має подаватися за підписом голови Комісії.

Комісія розглядає вимоги кредиторів ЗОЗ–бюджетної установи, а також проводить інвентаризацію належного останній майна.

Вже зазначалось, що до 31.12.2018 року Комісія не зобов'язана проводити оцінку майна та достроковий розрахунок із кредиторами. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та проведеної інвентаризації майна Комісія складає передавальний акт, який має містити положення про правонаступництво щодо майна, прав та обов'язків ЗОЗ–бюджетної установи, що припиняється, стосовно всіх її кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оскаржуються сторонами.

Враховуючи викладене, до основних повноважень Комісії з реорганізації можна віднести наступне:

1. Управління ЗОЗ-бюджетною установою під час реорганізації;
2. Проведення інвентаризації належного ЗОЗ–бюджетній установі майна;
3. Розгляд вимог кредиторів ЗОЗ–бюджетній установі;
4. Складення передавального акту.

1.4.5. Порядок формування та затвердження передавального акта

Після проведеної інвентаризації майна ЗОЗ–бюджетної установи та закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами і задоволення чи їх відхилення, Комісія складає передавальний акт.

Саме передавальний акт містить положення, які визначають усі права та зобов'язання, які переходять від ЗОЗ–бюджетної установи до ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства. Згідно з передавальним актом ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство отримує відповідні активи (нерухоме та рухоме майно) та пасиви ЗОЗ–бюджетної установи.

Комісія передає складений передавальний акт на затвердження до відповідної Ради власника ЗОЗ. У підсумку передавальний акт повинен бути затверджений рішенням сільської, селищної, міської, районної або обласної ради.

Акт повинен відображати актуальну інформацію на момент проведення реєстраційних дій, щодо установи, яка реорганізується та створення підприємства правонаступника. Тобто, період часу між затвердженням передавального акта і проведенням реєстраційних дій має бути мінімальним.

Іноді доцільно делегувати право затвердження передавального акта виконавчому органу відповідної ради. В такому випадку передавальний акт підпише уповноважена особа, якій таке право було делеговано.

1.4.6. Призначення керівника КНП

Факт реорганізації ЗОЗ–бюджетної установи не є підставою для звільнення керівника та припинення укладеного з ним контракту, якщо сторони не домовляться про його дострокове припинення за угодою сторін або він не буде звільнений на підставах, визначених контрактом. У разі призначення головою Комісії з перетворення керівника ЗОЗ–бюджетної установи трудові відносини з ним продовжуються. У такому разі в рішенні відповідної ради про створення ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства може бути

зазначено про призначення керівником ЗОЗ—комунального некомерційного підприємства головного лікаря, подовживши з ним трудові відносини на підставі контракту. Це рішення може бути підставою як для укладення нового контракту, так і для внесення змін до існуючого залежно від домовленості сторін. Якщо в процесі перетворення власник (відповідна рада) прийняв рішення про припинення трудових відносин із керівником ЗОЗ, то призначення нового керівника має відбуватися з урахуванням особливостей, визначених Основами та підзаконними нормативно-правовими актами, що регулюють ці питання. Так, відповідно до статті 16 Основ керівники державних та комунальних закладів охорони здоров'я призначаються на посаду уповноваженим виконавчим органом управління власника закладу охорони здоров'я на конкурсній основі шляхом укладання з ними контракту на строк від трьох до п'яти років. Порядок проведення конкурсу на зайняття посади керівника державного, комунального закладу охорони здоров'я та порядок укладання контракту з керівником державного, комунального закладу охорони здоров'я, а також типова форма такого контракту затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення конкурсу визначений постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посади керівника державного, комунального закладу охорони здоров'я» від 27.12.2017 року №1094.

Підставою для проведення конкурсу є рішення органу управління про оголошення конкурсу, яке приймається протягом трьох робочих днів з моменту виникнення вакантної посади. З цього дня і до моменту призначення керівника закладу за результатами конкурсу орган управління тимчасово покладає виконання обов'язків керівника закладу на особу з числа штатних працівників закладу.

Конкурс проводиться поетапно, а його строк не може перевищувати 30 календарних днів із дня проведення першого засідання комісії з проведення конкурсу.

Етап 1. Прийняття рішення органом управління про оголошення конкурсу.

Етап 2. Підготовка до проведення конкурсу (оприлюднення оголошення про проведення конкурсу, прийняття документів від осіб, які бажають взяти участь у конкурсі, перевірка поданих документів на відповідність установленим законом вимогам);

Етап 3. Проведення конкурсу (заслуховування конкурсної пропозиції та проведення співбесіди з особами, які подали необхідні документи для участі у конкурсі, проведення підрахунку результатів конкурсу та обрання переможця конкурсу);

Конкурсна комісія заслуховує на засіданні конкурсні пропозиції учасників конкурсу, проводить із ними співбесіди, оцінює відповідність єдиним кваліфікаційним вимогам до керівника закладу та враховує відповідність його конкурсної пропозиції встановленим вимогам. Перевага надається кандидату, чия конкурсна пропозиція визнана найкращою.

При прийнятті рішень конкурсна комісія також враховує здатність учасників висловлювати свої думки, уміння викладати інформацію, комунікабельність, тактовність, ділові та вольові якості, готовність брати на себе відповідальність, уміння аналізувати проблеми і налагоджувати ділові зв'язки, виявляти творчий підхід до роботи, добросовісність (у тому числі академічну), емоційну врівноваженість тощо.

Етап 4. Оприлюднення результатів конкурсу.

Результати конкурсу оприлюднюються на офіційному веб-сайті органу управління не пізніше ніж протягом п'яти календарних днів з дати його завершення. Про результати

конкурсу конкурсна комісія повідомляє переможця та інших кандидатів шляхом надіслання їм письмового повідомлення на поштову та електронну адресу протягом п'яти календарних днів з дати його завершення.

Рішення про призначення на посаду та укладення контракту приймається органом управління протягом одного місяця з дня внесення конкурсною комісією відповідного подання.

Зазначений строк може бути продовжено на період проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, що передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком (у випадках, передбачених законодавством) (далі – спеціальна перевірка), інших процедур, передбачених законодавством.

1.4.7. Отримання ліцензії після перетворення в КП

Питання отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики регламентує Закон про ліцензування, постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики» від 02.03.2016 № 285 (далі – постанова КМУ).

Пункт 4 статті 15 Закону про ліцензування передбачає, якщо заклад охорони здоров'я припиняється в результаті злиття, приєднання чи перетворення і його правонаступник (створене комунальне підприємство) продовжує здійснювати господарську діяльність з медичної практики. правонаступник має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням нової ліцензії, провадити господарську діяльність з медичної практики (в рамках попередньої ліцензії) у строк не більше трьох місяці. Після закінчення тримісячного строку правонаступник зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.

Відповідно до постанови КМУ у разі реорганізації юридичної особи (поділ, злиття, приєднання чи перетворення) заклад охорони здоров'я забезпечує належне збереження медичної документації.

Враховуючи положення зазначених нормативних актів, реорганізоване комунальне підприємство протягом трьох місяців після державної реєстрації ЗОЗ-підприємства повинно отримати нову ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики в порядку передбаченому законодавством. Отримання нової ліцензії відбувається в загальному порядку.

Процедура отримання ліцензії визначається Постановою КМУ.

Відповідно до законодавства для отримання ліцензії на здійснення медичної практики до Міністерства охорони здоров'я подаються:

- Заява про отримання ліцензії.
- Відомості про стан матеріально-технічної бази та наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня.
- Опис документів, що подаються для одержання ліцензії, у двох примірниках.

Форми заяви, відомостей та опису можна знайти за посиланням <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016>

Зазначений перелік документів, які подаються для отримання ліцензії, є виключним. Вимагати додаткові документи забороняється.

Перелік необхідної матеріально-технічної бази визначається відповідними наказами Міністерства охорони здоров'я про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення.

Слід звернути увагу, що вимірювальна техніка має пройти метрологічну перевірку. До відомостей також вносяться реквізити документу, на підставі якого здійснюється користування приміщенням та реквізити (повна назва, дата і номер) акта санітарно-епідеміологічного обстеження об'єкта.

Сторінки відомостей нумеруються, прошиваються, засвідчуються підписом уповноваженої особи та скріплюються печаткою суб'єкта господарювання (за наявності).

У разі створення КНП кількох закладів охорони здоров'я (наприклад, створення відокремлених структурних підрозділів), відомості про стан матеріально-технічної бази, наявність персоналу із зазначенням його освітнього і кваліфікаційного рівня заповнюються окремо для кожного закладу охорони здоров'я.

1.4.8. Акредитація КНП після його перетворення

Із 30.01.2018 року відповідно до статті 16 Основ проходження акредитації є правом, а не обов'язком ЗОЗ. Порядок проведення такої акредитації буде визначений Кабінетом Міністрів України.

Тому до Порядку акредитації закладів охорони здоров'я, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 року № 765 «Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я», мають бути внесені відповідні зміни.

Чинне законодавство не містить положення, що у разі реорганізації ЗОЗ, його правонаступник має право користуватись попереднім акредитаційним сертифікатом. Тому після завершення процедури перетворення та отримання ліцензії необхідно пройти акредитацію. Перетворення вважається завершеним від дати державної реєстрації новоствореної юридичної особи (стаття 4 Закону про реєстрацію).

Однак відсутність акредитаційного сертифіката, де прямо передбачено наявність окремої категорії закладу, може обмежити заклад у здійсненні певних видів діяльності, зокрема у проведенні медичних оглядів працівників певних категорій

1.4.9. Наглядова рада (коли має створюватись та порядок її створення)

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» від 02.06.2016 р. до органів управління державних та комунальних унітарних підприємств включено такий орган корпоративного управління як наглядова рада. До цих змін законодавства єдиним органом управління в унітарних підприємствах був керівник (директор, генеральний директор тощо).

Чинне законодавство не встановлює вимог та критеріїв, в яких саме випадках має створюватися наглядова рада комунального некомерційного підприємства. Кожна територіальна громада має розробити свої умови створення наглядових рад у комунальних некомерційних підприємствах своєї територіальної громади.

Так, рішенням місцевої ради мають бути затверджені критерії, відповідно до яких утворення наглядової ради комунального некомерційного підприємства є обов'язковим, та визначений порядок її утворення, створення комітетів та призначення членів, організації діяльності та ліквідації.

Компетенція наглядової ради, її кількісний склад, порядок скликання, проведення засідання, прийняття рішень та інші питання внутрішньої організації діяльності наглядової ради можуть бути визначені в статуті підприємства та положенні про наглядову раду.

Таким чином, у закладах охорони здоров'я – комунальних некомерційних підприємствах наглядова рада буде створюватися лише в тому випадку, якщо таке підприємство буде відповідати критеріям, прийнятим відповідною територіальною громадою.

1.4.10. Спостережна рада (в яких випадках є обов'язковою, повноваження)

Спостережна рада створюється за рішенням власника закладу охорони здоров'я вторинного та третинного рівнів. За бажанням власника, спостережна рада може бути створена у закладах, що надають первинну медичну допомогу (ст. 24 Основ).

Порядок утворення, права, обов'язки спостережної ради закладу охорони здоров'я і типове положення про неї затверджуються Кабінетом Міністрів України, зокрема до спостережної ради обираються не більше 15 осіб, строком на 2 роки. Спостережна рада закладу охорони здоров'я може складатися з:

одного представника власника ЗОЗ (уповноваженого ним органу);

представників структурних підрозділів із питань охорони здоров'я та соціального захисту населення місцевої державної адміністрації та/або виконавчого органу відповідного органу місцевого самоврядування – від однієї до чотирьох осіб;

депутатів місцевих рад (за згодою) – від однієї до двох осіб;

представників громадськості та громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на захист прав у сфері охорони здоров'я, організацій, що здійснюють професійне самоврядування у сфері охорони здоров'я (за згодою) – від однієї до восьми осіб (по одному представнику від кожної організації).

Порядок створення спостережної ради:

Етап 1. Повідомлення.

Власник ЗОЗ (уповноважений ним орган) повідомляє про намір створити спостережну раду при ЗОЗ державної або комунальної форми власності на своєму офіційному веб-сайті та надсилає письмове повідомлення керівнику відповідного ЗОЗ, заінтересованим органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування протягом 10 робочих днів з моменту отримання повідомлення про намір створити спостережну раду, а депутати місцевих рад (за їхньою згодою), представники громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, протягом 10 робочих днів з моменту розміщення інформації на веб-сайті власника ЗОЗ (уповноваженого ним органу), направляють власнику ЗОЗ пропозиції щодо включення своїх представників до її складу.

Етап 2. Відбір кандидатів.

Відбір представників громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, проводиться шляхом рейтингового голосування за кандидатів у члени спостережної ради на офіційному веб-сайті власника ЗОЗ.

Для проведення рейтингового голосування та опрацювання його результатів власник ЗОЗ створює комісію у складі від трьох до п'яти осіб.

Комісія забезпечує підготовку електронних бюлетенів для голосування та розміщення їх на веб-сайті власника ЗОЗ.

Рейтингове голосування за кандидатів від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, у члени спостережної ради здійснюється шляхом заповнення електронних бюлетенів. У електронному бюлетені зазначаються в алфавітному порядку прізвища усіх кандидатів від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування.

Електронний бюлетень для голосування заповнюється шляхом обов'язкового виставлення кандидатам від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, рейтингових балів від 1 до 5. Кожен із рейтингових балів виставляється лише один раз незалежно від кількості включених до електронного бюлетеня кандидатів.

Електронний бюлетень, заповнений з порушенням зазначених вимог, є недійсним.

Підрахунок голосів здійснюється комісією.

У разі коли за результатами рейтингового голосування з відбору кандидатів від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, їх кількість перевищує вісім осіб, проводиться повторне рейтингове голосування серед кандидатів, які набрали однакову найменшу кількість балів.

Якщо від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, запропоновано до восьми кандидатів, рейтингове голосування не проводиться.

Комісія перевіряє відповідність кандидатів від громадськості, громадських об'єднань та організацій, що здійснюють професійне самоврядування, власника ЗОЗ (уповноваженого ним органу), структурних підрозділів з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення місцевої державної адміністрації та/або виконавчого органу відповідного органу місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад вимогам, визначеним в пункті 8 даного Положення. У разі відповідності кандидатів зазначеним вимогам, комісія пропонує власнику ЗОЗ прийняти рішення про обрання їх до складу спостережної ради.

Етап 3. Затвердження.

Власник ЗОЗ (уповноважений ним орган) протягом 10 робочих днів після отримання пропозицій від комісії, приймає рішення про затвердження персонального складу спостережної ради.

Мета діяльності спостережної ради

Метою діяльності спостережної ради є сприяння реалізації права громадян на участь в управлінні охороною здоров'я.

Зокрема, у своїй діяльності спостережна рада:

- розглядає питання щодо дотримання вимог законодавства під час здійснення медичного обслуговування населення закладом охорони здоров'я;
- розглядає питання щодо дотримання закладом охорони здоров'я прав та забезпечення безпеки пацієнтів під час здійснення медичного обслуговування, в тому числі питання щодо належного розгляду скарг пацієнтів (їх законних представників, членів сім'ї та родичів) та реагування закладу охорони здоров'я на такі скарги;
- розглядає питання щодо результатів фінансово-господарської діяльності закладу охорони здоров'я;
- вносить керівнику закладу охорони здоров'я пропозиції з питань діяльності закладу охорони здоров'я, покращення якості забезпечення населення медичним обслуговуванням, дотримання прав та забезпечення безпеки пацієнтів;
- бере участь у підготовці пропозицій щодо розвитку матеріально-технічної бази та інфраструктури закладу охорони здоров'я;
- подає пропозиції керівнику закладу охорони здоров'я щодо оптимізації організаційної структури такого закладу за напрямками його діяльності;
- розглядає інші питання, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю закладу охорони здоров'я, здійсненням медичного обслуговування, дотриманням прав та забезпеченням безпеки пацієнтів;
- інформує власника закладу охорони здоров'я (уповноважений ним орган) про недоліки діяльності такого закладу, випадки недодержання вимог законодавства під час здійснення медичного обслуговування населення;
- подає пропозиції власнику закладу охорони здоров'я (уповноваженому ним органу) та керівнику закладу охорони здоров'я щодо вжиття заходів для усунення виявлених порушень та підвищення рівня забезпечення безпеки пацієнтів у закладі охорони здоров'я;
- з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом висвітлює свою діяльність у засобах масової інформації, на зборах, конференціях тощо, оприлюднює результати своєї роботи на офіційних веб-сайтах закладів охорони здоров'я (за наявності) і власника закладу охорони здоров'я (уповноваженого ним органу), розміщує інформацію про діяльність спостережної ради на інформаційних стендах у закладах охорони здоров'я в доступних для пацієнтів місцях.

1.4.11. Опікунська рада (порядок формування та повноваження)

При закладах охорони здоров'я з метою сприяння їх діяльності можуть утворюватися опікунські ради.

Опікунська рада при закладі охорони здоров'я є громадським консультативно-дорадчим органом, створеним з метою забезпечення права громадян на участь в управлінні та здійсненні громадського нагляду в сфері охорони здоров'я.

До складу опікунської ради (за їхньою згодою) можуть включатися благодійники, представники громадськості та громадських об'єднань, благодійних, релігійних організацій, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, волонтери та інші.

Рішення про створення опікунської ради при закладі охорони здоров'я та положення про неї затверджуються наказом керівника закладу охорони здоров'я або уповноваженого органу.

Порядок функціонування, права та обов'язки опікунської ради визначаються положенням про опікунську раду, Наказом Міністерства охорони здоров'я від 23.02.2014 № 517, примірним положенням про опікунську раду при закладі охорони здоров'я.

Примірним положенням до функцій опікунської ради віднесено:

- сприяння ефективній діяльності закладу охорони здоров'я шляхом участі у визначенні напрямків його розвитку та підготовці пропозицій з удосконалення діяльності закладу;
- участь у плануванні та здійсненні заходів щодо залучення додаткових ресурсів на цільові потреби закладу охорони здоров'я та пацієнтів;
- залучення коштів, які надійшли у вигляді благодійної допомоги та інших ресурсів, залучення яких не заборонено законодавством України;
- здійснення громадського нагляду за використанням коштів, що надійшли до закладу охорони здоров'я у вигляді благодійної допомоги та з інших джерел, не заборонених законодавством України;
- надання потенційним благодійникам об'єктивної та обґрунтованої інформації (рекомендацій) щодо закупівлі медичного обладнання, медикаментів, необхідних для закладу охорони здоров'я;
- встановлення та підтримка взаємодії закладу охорони здоров'я з відповідними структурами, в тому числі закордонними, та сприяння в організації заходів з обміну досвідом;
- інформування громадськості про діяльність закладу охорони здоров'я та опікунської ради;
- представництво інтересів та захист прав пацієнтів та працівників закладу охорони здоров'я відповідно до законодавства України;
- інші завдання, пов'язані з розвитком громадянського суспільства, забезпеченням прав на охорону здоров'я та розвитком галузі охорони здоров'я, що мають важливе суспільне значення.

Оскільки положення є примірним, воно має виключно рекомендаційний характер. За необхідності, на опікунську раду можуть бути покладені й інші функції, в межах не заборонених законом.

1.4.12. Особливості закриття та відкриття рахунків в органах Державної казначейської служби України. Варіанти дій щодо переведення коштів зі спеціального реєстраційного рахунку

Згідно зі статтею 108 ЦК України комунальне некомерційне підприємство є правонаступником усіх прав та обов'язків ЗОЗ–бюджетної установи.

Згідно з п. 8.4 Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України⁷, у разі перетворення комунального закладу його чинні рахунки будуть закриті. Залишки коштів на цих рахунках орган казначейства на підставі платіжного доручення має перерахувати на інший рахунок у казначействі або на рахунок, відкритий комунальним некомерційним підприємством у банківських установах.

Рекомендуємо, щоб під час перетворення комунального закладу в комунальне некомерційне підприємство залишки коштів на спеціальних рахунках були відображені в передавальному акті. Це дозволить мінімізувати ризик відмови органів казначейства в переведенні коштів на рахунки реорганізованого комунального некомерційного підприємства.

На практиці також може виникнути ризик відмови органів казначейської служби в переведенні грошових коштів із накопичувального рахунку ЗОЗ–бюджетної установи на рахунки ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства. Наведений ризик може бути мінімізований наступними шляхом:

1. До завершення процедури реорганізації обговорити з представниками органів казначейства процедуру закриття рахунків та переведення з них коштів на інші рахунки.
2. Залишок коштів на накопичувальному рахунку можна витратити на потреби реорганізації (наприклад, виготовлення печаток) або на оновлення матеріально-технічної бази ЗОЗ.
3. Передати кошти з накопичувального рахунку ЗОЗ–бюджетної установи у місцевий бюджет, а після проведення реорганізації Рада внесе ці кошти до статутного капіталу новоствореного ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства.

⁷ Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України» від 22.06.2012 № 758.

1.5. Варіанти вирішення кадрових питань щодо працівників реорганізованого ЗОЗ

Під час реорганізації бюджетних ЗОЗ у комунальні некомерційні підприємства можуть здійснюватися заходи з оптимізації чисельності та штату персоналу. При цьому варто враховувати наступне.

По-перше, реорганізований ЗОЗ може отримати право самостійно затверджувати штатний розпис і визначати чисельність найманих працівників.

По-друге, реорганізований ЗОЗ з урахуванням ч. 3 ст. 64 ГК після формування нового штатного розпису може здійснити заходи з оптимізації чисельності працівників та скоротити (звільнити) зайвий персонал, відмова від утримання якого не спричинить погіршення якості та доступності медичної допомоги для пацієнтів.

По-третє, сам по собі факт реорганізації ЗОЗ не є підставою для звільнення працівників, якщо це не буде супроводжуватися скороченням їх чисельності або штату (ч. 3 ст. 36 КЗпП України).

У зв'язку з цим може бути використано кілька варіантів вирішення кадрових питань щодо працівників реорганізованого ЗОЗ.

1.5.1. Продовження трудових відносин на попередній посаді

Працівників ЗОЗ, які залишаються працювати на своїх посадах, необхідно проінформувати про факт реорганізації закладу шляхом ознайомлення з відповідним наказом керівника. Цей **наказ необхідно видати для внесення запису** про реорганізацію закладу **до трудової книжки працівника**⁸.

Внесення запису про реорганізацію до трудової книжки здійснюється за аналогією внесення запису про перейменування підприємства⁹. У такому випадку, у графі 3 трудової книжки робиться запис: «КЗОЗ (найменування) з такого-то числа реорганізований (перетворений) на КНП (найменування), а у графі 4 проставляється підстава реорганізації (перетворення)¹⁰. Такий запис вноситься протягом тижня з моменту завершення процедури перетворення.

8 п. 2.15 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993 № 58

9 Лист Міністерства соціальної політики України від 10.05.2012 за №75/06/186-12

10 п. 2.15 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993 № 58

1.5.2. Переведення працівника на іншу посаду

Працівників ЗОЗ, які продовжать трудові відносини з комунальним некомерційним підприємством, можливо перевести на іншу роботу всередині цього підприємства за новим штатним розписом після проведення реорганізації. Оскільки для переведення на іншу роботу відповідно до ч. 1 ст. 32 КЗпП України вимагається згода працівника, **необхідно дотримуватися такого порядку:**

1. Працівник подає письмову заяву на ім'я керівника підприємства з проханням перевести його на нову посаду.
2. Керівник підприємства видає наказ про переведення, з яким працівник має бути ознайомлений під розписку.
3. Протягом тижневого строку з моменту видання наказу та ознайомлення з ним працівника до його трудової книжки слід внести запис про переведення на іншу роботу.

1.5.3. Звільнення працівника за скороченням

Ураховуючи потребу скорочення надлишкового персоналу, **ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство може провести звільнення таких працівників за п. 1 ст. 40 КЗпП України** через скорочення чисельності та штату працівників.

Звільнення працівників за скороченням можна **провести з моменту набрання чинності новим штатним розписом підприємства**, що не передбачатиме посади працівників, які підлягатимуть звільненню. Новий штатний розпис може бути затверджений новопризначеним керівником реорганізованого ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства самостійно або за погодженням з органом управління, якщо це буде передбачено статутом.

Звільнення проводиться в такому порядку.

1. Надання первинній профспілковій організації інформації про заплановані звільнення

Якщо у закладі охорони здоров'я діє первинна профспілкова організація, то роботодавець повинен завчасно, **не пізніше як за три місяці** до запланованих звільнень надати профспілці інформацію щодо цих заходів¹¹. Інформація повинна містити **причини наступних звільнень, кількість і категорії працівників, яких це може стосуватися, терміни проведення звільнень.**

Крім того, закон передбачає проведення консультації з профспілкою про заходи щодо запобігання звільненням чи зведенню їх кількості до мінімуму або пом'якшення несприятливих наслідків будь-яких звільнень¹².

На цьому етапі доцільно розробити техніко-економічне обґрунтування, в якому відобразити передумови для проведення змін в організації виробництва і праці.

¹¹ Ч. 3 ст. 22 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

¹² Ч. 3 ст. 22 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

2. Прийняття рішення про зміни в організації виробництва і праці або про скорочення чисельності й штату працівників¹³

Прийняття рішення про зміни в організації виробництва і праці належить до повноважень керівника закладу.

Процедура затвердження і погодження штатного розпису чітко законом не врегульована і залежить від змісту статуту конкретного підприємства.

3. Відбір кандидатур конкретних працівників, які підлягають звільненню

Як правило, звільненню підлягають працівники, посади яких скорочуються. Водночас під час вивільнення керівник підприємства має право в межах однорідних професій і посад робити перестановку (перегрупування) працівників, перевіrivши більш кваліфікованого працівника, посада якого скорочується, за його згодою на іншу посаду, звільнивши з неї менш кваліфікованого працівника.

При скороченні чисельності або штату працівників переважне право на залишення на роботі надається працівникам з більш високою продуктивністю праці й кваліфікацією¹⁴.

Право визначати рівень кваліфікації і продуктивності належить роботодавцю. Доказами більш високої кваліфікації і продуктивності праці є документи про освіту та присвоєння кваліфікаційних розрядів, про підвищення кваліфікації, про навчання без відриву від виробництва, про досвід, стаж тощо. Значну роль також відіграє дисциплінованість працівника, відсутність стягнень.

При рівних умовах продуктивності праці й кваліфікації працівників перевага в продовженні роботи надається:

- 1) сімейним – при наявності двох і більше утриманців;
- 2) особам, в сім'ї яких немає інших працівників із самостійним заробітком;
- 3) працівникам з тривалим безперервним стажем роботи на даному підприємстві, в установі, організації;
- 4) працівникам, які навчаються у вищих і середніх спеціальних учбових закладах без відриву від виробництва;
- 5) учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- 6) авторам винаходів, корисних моделей, промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій;
- 7) працівникам, які дістали на цьому підприємстві, в установі, організації трудове каліцтво або професійне захворювання;
- 8) особам із числа депортованих з України, протягом п'яти років з часу повернення на постійне місце проживання до України;
- 9) працівникам із числа колишніх військовослужбовців строкової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу та осіб, які проходили альтернативну (невійськову) службу, – протягом двох років із дня звільнення їх зі служби;

¹³ Для скорочення чисельності необов'язково проводити будь-які інші зміни в організації виробництва і праці, адже скорочення належать до окремого виду змін в організації виробництва і праці

¹⁴ Ст. 42 КЗпП

10) працівникам, яким залишилося менше трьох років до настання пенсійного віку, при досягненні якого особа має право на отримання пенсійних виплат.

Перевага в залишенні на роботі може надаватися й іншим категоріям працівників, зокрема громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, дітям війни та іншим категоріям.

Черговість перерахованих категорій зазначених працівників із переважним правом на залишення на роботі юридичного значення не має.

Звертаємо увагу, що при розірванні трудового договору за п. 1 ч. 40 КЗпП України існують певні обмеження на звільнення окремих категорій працівників. Так, не допускається звільнення з ініціативи роботодавця (крім випадків повної ліквідації підприємства) вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (до шести років – якщо дитина потребує домашнього догляду), одиноких матерів, які мають дітей до 14 років, дитину з інвалідністю¹⁵.

Таким чином, особи, що належать до цієї категорії, не можуть розглядатися як кандидати на звільнення на підставі п. 1 ст. 40 КЗпП України, крім випадків повної ліквідації юридичної особи.

4. Письмове попередження працівників, що підпадають під скорочення, про майбутнє звільнення

Про майбутнє звільнення працівника персонально попереджають не пізніше ніж за два місяці¹⁶. Таке попередження може здійснюватися і раніше ніж за два місяці до дати звільнення.

Документ про попередження має бути підписаний керівником підприємства, але фактично ознайомити з ним працівника може співробітник відділу кадрів.

Один примірник такого попередження вручають працівникові, а другий (або його копію) з підписом працівника про отримання (і датою отримання) залишається у роботодавця.

Якщо працівник відмовляється отримувати письмове попередження про майбутнє звільнення або давати розписку про його отримання, роботодавець складає відповідний акт.

5. Повідомлення державної служби зайнятості

Відповідно до абз. 3 п. 4 ч. 3 ст. 50 Закону України «Про зайнятість населення» повідомлення державної служби зайнятості здійснюється у випадках масового вивільнення¹⁷ працівників шляхом подачі звіту за формою 4-ПН, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 31.05.2013 № 317.

15 Ст. 184 КЗпП України

16 Ст. 49-2 КЗпП України

17 Відповідно до ч. 1 ст. 48 Закону України «Про зайнятість населення» масовим вивільненням з ініціативи роботодавця є одноразове або протягом:

1) одного місяця:

вивільнення 10 і більше працівників на підприємстві, в установі та організації з чисельністю від 20 до 100 працівників;

вивільнення 10 і більше відсотків працівників на підприємстві, в установі та організації з чисельністю від 101 до 300 працівників;

2) трьох місяців – вивільнення 20 і більше відсотків працівників на підприємстві, в установі та організації незалежно від чисельності працівників.

6. Пропонування працівнику, якого планують звільнити, переведення на іншу роботу

Звільнення за п. 1 ст. 40 КЗпП України допускається, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу.

Тому одночасно з попередженням про звільнення роботодавець пропонує працівникові іншу роботу за її наявності. Якщо на момент попередження відсутня можливість запропонувати переведення, а згодом така можливість з'явиться, то пропозицію повинно зробити обов'язково.

При цьому повинні пропонуватися всі наявні вакансії, крім тих, робота на яких не підходить за станом здоров'я, а також вищі посади.

У разі згоди працівника на переведення відразу можливо видати відповідний наказ.

7. Отримання згоди профспілки на звільнення працівника

Якщо на підприємстві діє первинна профспілкова організація, а працівник, який підлягає звільненню, є її членом, то на підставі п. 1 ст. 40 КЗпП України його можна звільнити за попередньою згодою профспілкового комітету.

Рішення профспілки про відмову у звільненні має бути обґрунтованим¹⁸. Відмова профспілки вважається обґрунтованою, якщо вона базується на відповідних нормах трудового законодавства або ділових (професійних) якостях працівника.

Якщо рішення не обґрунтоване, то роботодавець має право звільнити працівника без згоди профспілки.

8. Звільнення працівника і остаточний розрахунок

Звільнення проводиться на підставі наказу керівника підприємства.

Днем звільнення є останній день роботи працівника. Згідно зі ст. 47 КЗпП України роботодавець у день звільнення зобов'язаний видати працівникові належно оформлену трудову книжку і провести розрахунок з ним.

Роботодавець також зобов'язаний у день звільнення видати працівникові копію наказу про звільнення з роботи.

При звільненні працівника на підставах, зазначених у п. 1 ст. 40 КЗпП України, йому передбачена виплата вихідної допомоги в розмірі не менше ніж середньомісячний заробіток.

Також на вимогу працівника підприємство зобов'язане видати на його вимогу довідку про його роботу на даному підприємстві із зазначенням спеціальності, кваліфікації, посади, часу роботи і розміру заробітної плати.

18 Ч. 7 ст. 43 КЗпП України

2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КНП

2.1. Управління

Управління комунальним некомерційним підприємством здійснює рада територіальної громади села, селища, міста, району, області, яка є власником майна відповідного ЗОЗ. Поточне керівництво (оперативне управління) комунальним некомерційним підприємством здійснює керівник підприємства.

Особливості господарської діяльності комунальних некомерційних підприємств визначаються відповідно до вимог, встановлених ГК України щодо діяльності державних казенних підприємств, а також інших вимог, передбачених законом.

2.1.1. Повноваження керівника щодо розпорядження майном КНП, в тому числі нерухомістю

Повноваження керівника визначаються статутом закладу, тому надзвичайно важливо закласти детальні положення до статуту комунального некомерційного підприємства, які закріплять повноваження керівника ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства.

Доречно відмітити, що власник майна здійснює контроль за використанням та збереженням належного йому майна безпосередньо або через уповноважений ним орган, не втручаючись у господарську діяльність підприємства.

Комунальне некомерційне підприємство провадить свою діяльність на засадах господарської самостійності, самофінансування, має розрахунковий та інші рахунки в установах банків. Комунальне некомерційне підприємство має право укладати угоди, набувати майнових та особистих немайнових прав, нести обов'язки.

Однозначно комунальне некомерційне підприємство має ширші повноваження у розпорядженні майна, ніж бюджетна установа.

Майно комунального некомерційного підприємства становлять його основні фонди та обігові кошти, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі.

Кошти комунального некомерційного підприємства використовуються для забезпечення основної діяльності, надання послуг, виконання робіт, оплати праці працівників, вирішення питань соціального розвитку, а також поліпшення умов праці, життя, здоров'я працівників.

Із дозволу власника або уповноваженого ним органу комунальне некомерційного підприємство має право здавати в оренду, надавати іншим підприємствам, організаціям та

установам безоплатно в тимчасове користування майно, устаткування, інвентар, транспортні засоби, а також списувати їх з балансу.

Приймати рішення про передання в оренду нерухомого майна площею до 200 кв. м може керівник ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства, рішення про передачу в оренду нерухомого майна більшої площі – орган місцевого самоврядування¹⁹ за конкурсною процедурою. Вартість оренди визначається відповідно до методики розрахунку орендної плати територіальної громади. Так, відповідно до статті 19 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» органи місцевого самоврядування (громади) самостійно встановлюють та затверджують методику розрахунку орендної плати комунального майна.

2.1.2. Чи потрібно переукладати угоди, які були укладені КЗ та є діючими?

Відповідно до частини 1 статті 104 ЦК України, якщо юридична особа припиняється у результаті перетворення, майно, права та обов'язки (в тому числі і право та обов'язок користуватись умовами договорів із своїми контрагентами та виконувати попередньо укладені договори) переходять до правонаступників. Таким правонаступником і буде комунальне некомерційне підприємство.

Тобто, договори укладені ЗОЗ–бюджетною установою будуть діяти і після перетворення ЗОЗ на комунальне некомерційне підприємство.

Проте доречним буде внести зміни до діючих договорів для зазначення актуальної інформації щодо сторін договору та їх реквізитів.

Зміна договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом. Згідно зі статтею 188 ГКУ сторона, яка вважає за необхідне змінити договір, повинна надіслати пропозицію про це другій стороні за договором. Сторона, яка одержала пропозицію про зміну договору, у 20-денний термін після одержання пропозиції повідомляє другу сторону про результати її розгляду.

Зміна договору вчиняється в такій самій формі, що й договір, що змінюється або розривається, якщо інше не встановлено договором або законом.

2.2. Персонал

2.2.1. Рекомендації щодо організації оплати праці персоналу комунального некомерційного підприємства

Після реорганізації ЗОЗ–бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство мають змінитися механізми організації оплати праці. Причиною цього є різні підходи щодо регулювання оплати праці працівників бюджетних установ і організацій та працівників інших підприємств, установ, організацій.

¹⁹ ст. 287 Господарського кодексу України

До моменту втрати ЗОЗ статусу бюджетної установи умови оплати праці їх працівників перебувають у сфері державного регулювання і визначаються, зокрема: ст. 98 КЗпП, ст. 8, 13 Закону про оплату праці, постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України від 05.10.2005 № 308/519 «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення» (zareestrovanim в Міністерстві юстиції України 17.10.2005 за № 1209/11489).

Після перетворення ЗОЗ у комунальне некомерційне підприємство організація оплати праці працівників переходить до сфери договірного регулювання, що передбачено ст. 97 КЗпП, ст. 15, 16 Закону про оплату праці, Законом України «Про колективні договори і угоди», положеннями Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні від 23.08.2016, відповідними галузевими та регіональними угодами. За умови отримання реорганізованими ЗОЗ дотацій із бюджету, додатково регулювання оплати праці здійснюється на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.1997 № 948 «Про умови і розміри оплати праці працівників підприємств і організацій, що дотуються з бюджету».

Тому для комунального некомерційного підприємства на перший план виходить необхідність ухвалення колективного договору, у якому мають бути визначені форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат. Ці умови встановлюються підприємствами з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною, галузевими (міжгалузевими) і територіальними угодами.

У випадку, коли колективний договір на підприємстві не укладено, роботодавець зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), що представляє інтереси більшості працівників, а у разі його відсутності – з іншим уповноваженим на представництво органом.

Сучасна організація оплати праці працівників ЗОЗ може ґрунтуватися на модифікованих системах оплати праці, які б враховували мінливі умови фінансування та наявність конкуренції на ринку медичних послуг.

Основою реалізації стимулюючої функції заробітної плати у реформованих ЗОЗ має бути особиста зацікавленість лікаря у результатах своєї праці. Так, наприклад, кількість пацієнтів, які обрали лікаря, що надає первинну медичну допомогу, варто враховувати у визначенні розміру його посадового окладу або додаткових виплат у вигляді доплат чи надбавок до посадового окладу.

Основну частку оплати праці варто пов'язувати із наявними результатами індивідуальної праці, виходячи з особистих якостей і результатів праці кожного працівника, а додаткова – в залежності від кінцевих результатів роботи підприємства.

При цьому необхідно суворо дотримуватися державних гарантій у сфері оплати праці, зокрема стосовно забезпечення виплати мінімальної заробітної плати у разі повного виконання працівником місячної (годинної) норми праці. Крім того, з метою забезпечення справедливого підходу до оплати праці у реформованому ЗОЗ його власник (тобто відповідна місцева рада) має забезпечити рівень оплати праці працівників на рівні, не нижче, ніж

встановлений для бюджетних ЗОЗ²⁰. Відповідні фінансові ресурси мають бути передбачені у місцевому бюджеті. Зокрема, відповідно до частини 5 статті 3 Закону про державні гарантії органи місцевого самоврядування можуть фінансувати місцеві програми розвитку та підтримки ЗОЗ—комунальне некомерційне підприємство, зокрема щодо підвищення оплати праці медичних працівників. Також, відповідно до підпункту 3 пункту 5 статті 5 Закону України «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» органи місцевого самоврядування впроваджують додаткові стимули для залучення на роботу висококваліфікованих медичних працівників шляхом запровадження мотиваційних пакетів, зокрема щодо додаткової оплати праці та інше.

Особисті здібності, кваліфікація, досвід, результати роботи є головними чинниками, що впливають на кінцеві результати роботи ЗОЗ і розмір заробітної плати. Організація оплати праці за цих умов має передбачати:

- широке використання індивідуальних трудових договорів, за якими працівнику гарантується певний розмір заробітної плати лише за умов виконання ним обов'язків, передбачених договором;
- систему обґрунтованої та справедливої, за умовами та результатами праці, персоналізації посадових окладів працівників з орієнтацією на ефективність їх праці;
- залежність посадових окладів лікарів від продуктивності їх праці, а керівників та провідних (головних) фахівців – від ефективності господарської, комерційної діяльності ЗОЗ;
- періодичний перегляд окладів, визначених працівникам на основі оціночних показників різних характеристик виконаної роботи, з метою стимулювання їх праці.

Під час розробки і укладення колективних договорів або положень про оплату праці необхідно передбачати, щоб система оплати праці ЗОЗ була чітко сформульована і обов'язково визначала:

- мету та основні завдання діяльності ЗОЗ, які повинні вирішувати його працівники;
- структуру основної заробітної плати за елементами, з яких вона складається;
- показники, за якими певним групам та категоріям працівників нараховується заробітна плата;
- умови, за яких основна заробітна плата працівників може бути підвищена або знижена до рівня, передбаченого законом, із визначенням показників та умов діяльності, за якими це підвищення або зниження може бути застосовано, та розмірів такого підвищення або зниження;
- показники та умови нарахування додаткової оплати праці: премій, доплат, надбавок або інших заохочувальних та компенсаційних виплат.

20 Встановлених відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», а також наказу Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України від 05.10.2005 № 308/519 «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення» (zareestrovanim в Міністерстві юстиції України 17.10.2005 за № 1209/11489).

2.2.2. Чи буде заробітна плата після зміни бюджетної установи в КНП розраховуватися незахищеною статтею?

Відповідно до ч. 1 ст. 55 БК України захищеними видатками бюджету визнаються видатки загального фонду бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень.

У ч. 2 зазначеної статті визначено вичерпний перелік видатків загального фонду, які визнаються захищеними. У переліку зазначено, в тому числі, «оплата праці працівників бюджетних установ».

У пункті 12 ч. 1 ст. 2 БК України зазначено, що бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

Виходячи із зазначеного, видатки на заробітну плату в ЗОЗ–комунальному некомерційному підприємстві не вважатимуться видатками загального фонду бюджету, а тому вона (заробітна плата) не буде розраховуватись захищеною статтею.

2.2.3. Яку максимальну заробітну плату має встановлювати КНП?

Мінімальна заробітна плата працівників не може бути нижчою від встановленого законодавством мінімального розміру заробітної плати.

Як вже зазначалось, після перетворення бюджетного закладу у комунальне некомерційне підприємство організація оплати праці працівників переходить у сферу договірної регулювання.

Чинним законодавством України не встановлено обмежень щодо максимального розміру заробітної плати в ЗОЗ-підприємстві.

Тому у визначенні розміру заробітної плати (відповідно і фонду оплати праці персоналу) комунальне некомерційне підприємство має виходити з показників господарської діяльності, розміру відповідних доходів, а також показників фінансового плану, затвердженого власником у встановленому порядку.

2.3. Податки

2.3.1. ПДВ

Комунальне некомерційне підприємство **за власним бажанням може бути зареєстровано платником податку на додану вартість**²¹ (далі – ПДВ) та відповідно мати взаємовідносини з іншими платниками цього податку.

Комунальне некомерційне підприємство як заклад охорони здоров'я може мати на меті здійснення діяльності як лікарня, аптека, санаторно-курортний заклад тощо.

Чинне податкове законодавство передбачає звільнення від оподаткування ПДВ операцій щодо постачання товарів (робіт, послуг) закладами охорони здоров'я, окрім винятків передбачених статтею 197.1.5. Податкового кодексу України²².

2.3.1.1. Оподаткування ПДВ платних послуг КНП

Операції з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, є об'єктом оподаткування ПДВ.

У залежності від виду здійснюваних операцій (постачання медичних послуг чи товарів) та за умови, що КНП буде зареєстровано платником ПДВ, такі операції будуть оподатковуватися ПДВ за різними ставками податку або будуть звільнятися від оподаткування.

Так, операції з постачання лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні, постачання медичних виробів, що внесені законодавцем до відповідного Переліку, постачання лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, оподатковуються ПДВ за ставкою 7%.

Операції з постачання товарів/послуг, визначених у підпункті 197.1.3 пункту 197.1 статті 197 ПК України, послуг з охорони здоров'я, (що надаються ЗОЗ), послуг реабілітаційних установ для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають ліцензію на постачання таких послуг, звільнені від оподаткування ПДВ.

Звільняються від оподаткування також, операції, що здійснюються за особливих умов та правил. Наприклад, операції з постачання товарів (крім підакцизних) та надання послуг, якщо такі товари/послуги оплачуються за рахунок грантів (субгрантів), наданих відповідно до програм Глобального фонду для боротьби з СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, та відповідно можуть бути віднесені до сфери охорони здоров'я та здійснюватися КНП.

Тимчасово, на період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану, звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання лікарських засобів та медичних виробів, (в тому числі без державної реєстрації та дозвільних документів для імпорту на територію України), що призначені для використання ЗОЗ та учасниками антитерористичної операції для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я.

²¹ Пункт 180.1, 182.1 ПК України;

²² Підпункти 197.1.3, 197.1.5, 197.1.6 ПК України;

До 31.03.2019 звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання (передачі) лікарських засобів та медичних виробів (імпортованих чи вітчизняних) до кінцевого споживача (пацієнта) у межах виконання бюджетних програм із забезпечення медичних заходів державних програм та/або комплексних заходів програмного характеру у сфері охорони здоров'я. При цьому такі вироби та засоби повинні бути отримані ЗОЗ від центрального органу виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та/або від державних підприємств, створених за наказом цього центрального органу виконавчої влади.

Такі правила застосовується, якщо ввезення та/або постачання здійснюється на підставі договорів укладених між центральним органом виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я та спеціалізованими організаціями, що здійснюють закупівлі лікарських засобів чи медичних виробів.

Таким чином, у разі якщо, КНП буде зареєстровано платником ПДВ та здійснюватиме оподатковувані операції, під час визначення бази оподаткування за відповідною операцією – постачання товарів чи послуг, слід керуватися нормами пункту 188.1 статті 188 ПК України. Правила визначення податкових зобов'язань із ПДВ та включення сум податку до складу податкового кредиту встановлено статтями 187 та 198 ПК України.

Окрім цього, у разі здійснення оподатковуваних операцій та за умови реєстрації платником податку, КНП повинно буде складати та зареєструвати у Єдиному реєстрі податкову накладну, в порядку, визначеному статтею 201 ПК України. При цьому адміністрування ПДВ буде здійснюватися з урахування вимог статті 200 – 2001 ПК України.

2.3.1.2. В яких випадках КНП має отримати статус платника ПДВ

Під обов'язкову реєстрацію як платника ПДВ підпадатиме КНП, у якого загальна сума від здійснення операцій із постачання товарів/послуг, **що підлягають оподаткуванню** згідно з розділом V Податкового Кодексу, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1 млн грн (без урахування ПДВ), крім особи, яка є платником єдиного податку першої – третьої групи.

До оподатковуваних операцій для цілей реєстрації особи як платника ПДВ належать операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою ПДВ – 20%, зниженими ставками 7% та 0%. При цьому **обсяг операцій, що не є об'єктом оподаткування ПДВ**, при обрахунку загального обсягу операцій з постачання товарів/послуг, в цілях реєстрації платником ПДВ, не включається.

Проте є ризик, що фіскальна служба буде наполягати на тому, що до загального обсягу операцій, із метою реєстрації платником ПДВ, включається і обсяг постачання за операціями, що звільнені (умовно звільнені) від оподаткування ПДВ.

Отже, для обов'язкової реєстрації платником ПДВ необхідним є виконання двох умов одночасно: платник здійснює операції, що є об'єктом оподаткування ПДВ та обсяг таких операцій протягом останніх 12 календарних місяців – перевищує 1 млн грн (без урахування ПДВ).

КНП також, може бути зареєстровано платником ПДВ і у добровільному порядку на підставі відповідної заяви керівника установи.

2.3.2. Податок на прибуток. Як не втратити статус неприбутковості

Комунальне некомерційне підприємство створюється для здійснення діяльності, спрямованої на досягнення економічних, соціальних та інших результатів **без мети одержання прибутку**. Тобто таке підприємство може бути неприбутковим у розумінні податкового законодавства.

У цілях оподаткування до числа неприбуткових відносяться, зокрема, підприємства, які **одночасно** відповідають таким критеріям:

- утворені та зареєстровані в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;
- установчі документи повинні містити заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних із ними осіб;
- установчі документи повинні передбачати передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення);
- таке підприємство повинно бути внесене до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Отримання комунальним некомерційним підприємством статусу неприбуткової організації **звільняє такого суб'єкта від сплати податку на прибуток**.

Водночас, для платників, які мають статус неприбуткових підприємств, існує обов'язок щодо подання звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за формою, затвердженою Державною фіскальною службою України (далі – ДФСУ). **Строк звітування** — до 1 червня наступного року, тож звіт за 2017 рік слід буде подати до 1 червня 2018 року.

Слід зазначити, що підприємство зі статусом неприбуткової організації може отримувати й інші доходи від здійснення діяльності, що визначена статутом підприємства. Тобто, підприємство може отримувати дохід не тільки у вигляді дотацій, медичної субвенції, отриманих із державного або місцевих бюджетів, коштів за договорами з Національною службою здоров'я України, а також і внаслідок надання платних послуг, що передбачені у статуті підприємства. Наприклад, надання приміщень чи обладнання (інструментів) в оренду, надання інших нетипових для ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства послуг, як-то послуги з бухгалтерського чи юридичного супроводу.

Доходи від здійснення такого виду діяльності не будуть об'єктом оподаткування податком на прибуток за умови, що такі доходи використовуються підприємством **виключно** для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами.

Такі видатки повинні плануватися та визначатися неприбутковою організацією у фінансовому

плані і відповідати цілям, завданням та напрямкам діяльності, які визначені її установчими документами.

Неприбуткова організація здійснює витрати відповідно до фінансового плану, до витратної частини якого можуть бути віднесені такі статті:

- заробітна плата працівників (за штатним розписом, трудовими договорами, нарахуванням на заробітну плату);
- витрати на утримання неприбуткової організації (опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, телекомунікаційні послуги оренда приміщень, транспортних засобів, обладнання та інше утримання виробничих приміщень);
- витрати на проведення ремонту, службові відрядження, оплату послуг зв'язку, оплату послуг за цивільно-правовими договорами, канцелярські товари, господарські товари, банківські послуги (розрахунково-касове обслуговування) тощо.

Інформацію про дохід та витрати ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство щомісячно зазначає в звіті про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації²³.

У разі нецільового використання коштів неприбутковою організацією, податкове законодавство зобов'язує таку установу подати звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації та зазначити суму самостійно нарахованого податкового зобов'язання з податку на прибуток. Податкове зобов'язання розраховується, виходячи з суми операції нецільового використання коштів.

Така організація підлягає виключенню контролюючим органом із Реєстру та з наступного податкового (звітного) року буде вважатися платником податку на прибуток на загальних підставах.

2.3.3. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

У ході перетворення ЗОЗ у комунальне некомерційне підприємство власник (територіальна громада) передає такому суб'єкту об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які закріплюються за таким підприємством на праві оперативного управління, тобто без набуття права власності на таке майно.

Відповідно до норм чинного податкового законодавства комунальне некомерційне підприємство **не входить до кола платників податку на нерухоме майно**,²⁴ оскільки таке майно отримане від органу місцевого самоврядування на праві оперативного управління.

2.3.4. Земельний податок

Комунальне некомерційне підприємство може набути права користування земельною ділянкою із земель державної або комунальної власності за відповідним рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування²⁵.

²³ Наказ Міністерства фінансів «Про затвердження форми Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації» від 17.06.2016 № 553

²⁴ Пункт 266.1.1 ПК України;

²⁵ Стаття 116 Земельного кодексу України;

Відповідно, об'єктом оподаткування земельного податку є земельні ділянки, які перебувають у користуванні юридичної особи²⁶.

Від сплати земельного податку **звільняються**, зокрема, **заклади охорони здоров'я, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів**²⁷.

Тобто, комунальне некомерційне підприємство звільняється від сплати земельного податку лише у разі, коли воно утримується виключно за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, в іншому випадку оподаткування здійснюється на загальних підставах.

При цьому органи місцевого самоврядування наділені правом встановлювати ставки плати за землю та **пільги** щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території²⁸. Тому органи місцевого самоврядування можуть надати пільги щодо сплати земельного податку ЗОЗ у формі комунального некомерційного підприємства.

За результатами прийняття такого рішення органи місцевого самоврядування подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки рішення щодо наданих пільг зі сплати земельного податку відповідним юридичним особам.

2.3.5. Податок на доходи фізичних осіб

Якщо комунальне некомерційне підприємство буде використовувати працю найманих працівників, таке підприємство буде вважатися податковим агентом, який відповідає за утримання та перерахування податку до бюджету²⁹ за ставкою 18% від бази оподаткування.

2.3.6. Єдиний соціальний внесок

Якщо комунальне некомерційне підприємство буде використовувати працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами, таке підприємство буде вважатися платником єдиного соціального внеску³⁰.

Розмір єдиного соціального внеску становить 22 % до бази нарахування єдиного внеску³¹.

Окрім того, комунальне некомерційне підприємство–роботодавець (страхувальник) має подавати звіт до контролюючих органів щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, незалежно від того, чи нараховувався дохід найманим працівникам (застрахованим особам).

26Підпункт 270.1.1 ПК України;

27Підпункт 282.1.4 ПК України;

28Пункт 28 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», стаття 284 ПК України;

29Підпункт 162.1.3, 168.1. ПК України;

30Стаття 4 Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

31Підпункт 5 ч. 2 Прикінцевих положень Закону України від 22.12.2015 № 3688.

2.4. Особливості встановлення тарифів на оплату комунальних послуг для КНП

Зазвичай тарифи на комунальні послуги для комунальних підприємств більше ніж для бюджетних установ. Тому, після перетворення ЗОЗ–бюджетної установи в комунальне некомерційне підприємство може збільшитися обсяг витрат на оплату енергоносіїв та комунальних послуг.

Орган місцевого самоврядування може встановити пільговий тариф на енергоносії та комунальні послуги для ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства, виходячи з наступного.

Відповідно до Закону про місцеве самоврядування виконавчі органи сільських, селищних, міських рад встановлюють тарифи щодо оплати житлово-комунальних послуг, які надаються підприємствами комунальної власності, та погоджують вказані тарифи з підприємствами, які не належать до комунальної власності.

Тобто, рішенням ради можна встановити для ЗОЗ-комунального некомерційного підприємства тариф щодо оплати комунальних послуг, які надає комунальне некомерційне підприємство, власником якого є ця територіальна громада, на рівні тарифу для бюджетної установи.

2.5. Можливі варіанти взаємодії КНП та інших закладів охорони здоров'я

Варіантами взаємодії ЗОЗ–комунального некомерційного підприємства є:

1. Укладення договорів з іншими ЗОЗ, будь-якими юридичними та фізичними особами, фізичними особами підприємцями.
2. Участь в об'єднанні підприємств.
3. Створення спільних комунальних підприємств.
4. Договір про спільну діяльність.

1. Укладення договорів з іншими ЗОЗ, будь-якими юридичними та фізичними особами, фізичними особами підприємцями.

ЗОЗ, який має статус комунального некомерційного підприємства, може працювати на основі договорів не лише із Національною службою стороною-платником, а й з іншими суб'єктами.

Зокрема, як вже зазначалося у цих Методичних рекомендаціях вище, ЗОЗ–комунальне некомерційне підприємство може наймати за договорами підряду фізичних осіб–підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики.

Внаслідок такої взаємодії, реорганізоване ЗОЗ може оптимізувати витрати та розширити спектр забезпечуваних ним медичних послуг, підвищити їх якість. Наприклад, такий підхід може використовуватися у випадках, коли з економічної точки зору для ЗОЗ є недоцільним постійне утримання якогось конкретного спеціаліста на повний час та включення відповідної посади до штатного розкладу, але, у той же час, залучення є необхідним для надання відповідної медичної допомоги у тих чи інших випадках.

Водночас, такий спосіб взаємодії є одним з механізмів розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, який створює взаємовигідні умови для обох сторін правовідносин і можливість поліпшення спектру та якості медичних послуг.

Подібний підхід може застосовуватися ЗОЗ-комунальним некомерційним підприємством для раціоналізації використання наявних ресурсів у сферах, пов'язаних із забезпеченням власної діяльності та забезпечення надання пацієнтам медичних та сервісних послуг (організація бухгалтерського обслуговування; послуг, пов'язаних з лабораторною діагностикою; забезпеченням харчування пацієнтів; пранням білизни та прибиранням приміщень; забезпеченням безпеки та охорони закладу тощо).

Використання цього механізму дуже часто дозволяє зробити більш ефективними витрати ЗОЗ на зазначені вище цілі, оптимізувати загальну структуру витрат. Вивільнені кошти можуть бути направлені на фінансування інших важливих напрямів діяльності.

2. Створення об'єднань підприємств

Нині окремі місцеві громади і, відповідно, комунальні ЗОЗ, що перебувають у їх власності та їм підпорядковані, діють абсолютно ізольовано одна від одної. На практиці це призводить до того, що обмежені бюджетні ресурси, які виділяються на охорону здоров'я, використовуються вкрай неефективно. Водночас нерідко нераціонально використовуються й кадрові та матеріально-технічні ресурси ізольованих один від одного комунальних медичних закладів, суттєво страждає якість медичної допомоги, яку вони надають.

За таких умов, особливо враховуючи зумовлений особливостями чинного бюджетного законодавства надзвичайно високий рівень фрагментації фінансування медичної допомоги, одним із потужних інструментів підвищення ефективності використання ресурсів системи охорони здоров'я на місцевому рівні та підвищення якості медичної допомоги є об'єднання зусиль місцевих громад та ЗОЗ, у тому числі у межах госпітальних округів, створення яких передбачено Основами законодавства України про охорону здоров'я³².

Однак саме цей, чи не найважливіший інструмент організації взаємодії на практиці, на жаль, досі не використовується. І саме зміна статусу комунальних закладів охорони здоров'я, реорганізація їх у комунальні некомерційні підприємства відкриває нові можливості для його застосування.

Як вже коротко було зазначено у цих Методичних рекомендаціях вище, ЗОЗ, які набувають статусу підприємства, разом з цим, згідно з відповідними положеннями Господарського кодексу України (ст. 70 ЦК України), отримують право утворювати об'єднання підприємств з іншими ЗОЗ, які також діють у статусі підприємства.

Утворення таких об'єднань є зручним управлінським інструментом для:

- гнучкого перерозподілу функцій між ЗОЗ-членами об'єднання з урахуванням

32 Ст. 35-2 Основ та постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 39

необхідності економного витрачання наявних ресурсів та повного врахування потреб населення у медичній допомозі (певні медичні послуги надаватимуться тими лікарнями, які можуть робити це якнайкраще з точки зору якості та найефективніше з точки зору собівартості/витрат, ніж інші учасники об'єднання);

- перепрофілювання «малих» лікарень на медико-соціальні заклади/лікарні для надання довготривалої допомоги без їх закриття та з урахуванням реальних потреб населення у відповідних послугах;
- спільного вирішення схожих проблем та централізованого виконання деяких функцій (в рамках об'єднання) з метою економії людських та фінансових ресурсів;
- запровадження більш дієвих механізмів контролю за якістю медичних послуг та іншого.

Детально поняття об'єднання підприємств, види та організаційно-правові форми цих об'єднань, умови і порядок їх створення та припинення, основні вимоги щодо здійснення ними господарської діяльності визначаються главою 12 ГК України.

Згідно з відповідними положеннями ГК України, об'єднанням підприємств є господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань. Такі суб'єкти утворюються підприємствами на добровільних засадах або за рішенням органів, які відповідно до цього Кодексу та інших законів мають право утворювати об'єднання підприємств на невизначений строк або як тимчасові об'єднання. Вони утворюються як юридичні особи, але при цьому підприємства-учасники об'єднання підприємств зберігають статус юридичної особи, незалежно від організаційно-правової форми об'єднання, і на них поширюються положення цього ГК України та інших законів щодо регулювання діяльності підприємств.

Залежно від порядку заснування об'єднання підприємств можуть утворюватися господарські об'єднання або державні чи комунальні господарські об'єднання.

Господарське об'єднання – об'єднання підприємств, утворене за ініціативою підприємств, незалежно від їх виду, які на добровільних засадах об'єднали свою господарську діяльність.

Господарські об'єднання діють на основі установчого договору та/або статуту, який затверджується їх засновниками.

Державне (комунальне) господарське об'єднання – об'єднання підприємств, утворене державними (комунальними) підприємствами за рішенням Кабінету Міністрів України або, у визначених законом випадках, рішенням міністерств (інших органів, до сфери управління яких входять підприємства, що утворюють об'єднання), або рішенням компетентних органів місцевого самоврядування.

Державне (комунальне) господарське об'єднання діє на основі рішення про його утворення та статуту, який затверджується органом, що прийняв рішення про утворення об'єднання.

Що стосується організаційно-правових форм об'єднань підприємств, то вони можуть створюватися як асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання підприємств, передбачені законом.

Асоціація – договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися, шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації

спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. У статуті асоціації повинно бути зазначено, що вона є господарською асоціацією. Асоціація не має права втручатися у господарську діяльність підприємств – учасників асоціації. За рішенням учасників асоціація може бути уповноважена представляти їх інтереси у відносинах з органами влади, іншими підприємствами та організаціями.

Корпорацією визнається договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.

Консорціум – тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів тощо). Консорціум використовує кошти, якими його наділяють учасники, централізовані ресурси, виділені на фінансування відповідної програми, а також кошти, що надходять з інших джерел, в порядку, визначеному його статутом. У разі досягнення мети його створення консорціум припиняє свою діяльність.

Концерном визнається статутне об'єднання підприємств, а також інших організацій, на основі їх фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності. Учасники концерну наділяють його частиною своїх повноважень, у тому числі правом представляти їх інтереси у відносинах з органами влади, іншими підприємствами та організаціями. Учасники концерну не можуть бути одночасно учасниками іншого концерну.

Таким чином, компетентні органи місцевого самоврядування, рішенням яких утворюються комунальні господарські об'єднання ЗОЗ, які мають статус підприємств, мають право обрати для того чи іншого об'єднання будь-яку з вказаних вище організаційно-правових форм. Разом з тим, стаття 120 ГК України встановлює, що державні і комунальні господарські об'єднання утворюються переважно у формі корпорації або концерну, незалежно від найменування об'єднання.

Порівняльний аналіз специфіки різних організаційно-правових форм, у яких можуть утворюватися такі об'єднання, свідчить про те, що **найоптимальнішою для цього формою є корпорація**. Саме у межах такої організаційно-правової форми господарського об'єднання лікарень одночасно можна досягти:

- чіткого розподілу між підприємствами – учасниками об'єднання ЗОЗ функцій щодо надання конкретних видів послуг всьому населенню зони обслуговування та забезпечення функціональної реструктуризації ліжкового фонду, забезпечення наступництва між медичною й соціальною допомогою, їх поступової інтеграції;
- організації ефективного управління майном, людськими та фінансовими ресурсами, наявними в учасників корпорації, з метою підвищення якості медичних послуг та оптимізації витрат;
- поліпшення якості медичної допомоги за рахунок концентрації надання окремих видів медичних послуг, об'єднання ресурсів та підвищення ефективності їх використання, забезпечення ефекту економії за рахунок масштабу;
- наближення дійсно якісних лікарняних послуг до сільського населення та зменшення

його прямих, безпосередніх витрат, пов'язаних із необхідністю фізичного досягнення цих послуг;

- гнучкості та спрощення фінансування (відмова від надзвичайно незручної та забюрократизованої системи погодження трансфертів та договорів про можливість їх передачі між різними бюджетами з Міністерством фінансів України);
- усунення необхідності прийняття непопулярних рішень, пов'язаних з оптимізацією мережі лікарень (лікарні – учасники корпорації не закриваються і не скорочуються, за кожною з них зберігається статус самостійної юридичної особи, проте є стимули для оптимізації витрат, пов'язаних з неефективним утриманням основних фондів, наданням неефективних послуг тощо);
- збереження відносно високого рівня самостійності кожного учасника об'єднання, що може бути дуже привабливим для місцевої влади з політичної точки зору (на відміну від такої організаційно-правової форми господарського об'єднання як концерн, в умовах якої усі відносини всередині об'єднання базуються на основі фінансової залежності учасників об'єднання від якомось одного його учасника або від конкретної групи учасників об'єднання, корпорація передбачає делегування лише окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації).

Важливо зазначити, що з формальної точки зору такі об'єднання можуть створюватися відповідними органами місцевого самоврядування на будь-якому щаблі адміністративно-територіального поділу, але про ефективність такого утворення мова може йти принаймні на міжрайонному рівні, на якому в один загальний пул будуть зібрані ресурси та потенціал усіх однорідних надавачів медичної допомоги. Насамперед, використання цього інструменту найбільш актуальним є для забезпечення належної координації та підвищення ефективності роботи ЗОЗ, які забезпечують госпітальну допомогу вторинного рівня, тобто, для районних та міських лікарень. У той же час, абсолютно не виключається створення таких об'єднань і на рівні області, з включенням до їх складу комунальних ЗОЗ обласного підпорядкування, які, відповідно до є об'єктами спільної власності усіх територіальних громад області і перебувають в управлінні відповідної обласної ради³³.

3. Створення спільних комунальних підприємств

Як один із інструментів об'єднання та підвищення ефективності використання ресурсів системи охорони здоров'я на місцях, організації відповідної взаємодії місцевих громад та комунальних закладів охорони здоров'я, що перебувають у їх підпорядкуванні, може бути використано й такий механізм як створення спільних комунальних підприємств.

Така можливість забезпечується, зокрема:

- положеннями пункту 33 частини першої статті 26 Закону про місцеве самоврядування, який відносить до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад вирішення відповідно до законодавства питань про створення підприємствами комунальної власності спільних підприємств, у тому числі з іноземними інвестиціями та ч. 3 статті 60 Закону про місцеве самоврядування, яка встановлює, що територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах безпосередньо або через органи місцевого самоврядування можуть об'єднувати на договірних засадах на праві спільної власності об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів

³³ Ст. 16 Закону про місцеве самоврядування

для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій і створювати для цього відповідні органи і служби³⁴;

- частиною першою статті 63 Господарського кодексу України, яка передбачає, що одним із видів підприємств, які можуть діяти в Україні, є спільне комунальне підприємство, що діє на договірних засадах спільного фінансування (утримання) відповідними територіальними громадами – суб'єктами співробітництва³⁵.

Механізм прийняття відповідними органами місцевого самоврядування рішень щодо створення спільного комунального підприємства фактично не відрізняється від механізму, за допомогою якого приймаються рішення про створення комунальних господарських об'єднань. Однак, як вже зазначалося вище, у разі створення об'єднання підприємств при утворенні такого об'єднання як нової юридичної особи підприємства – учасники об'єднання зберігають статус юридичних осіб. У разі ж створення спільного комунального підприємства суб'єкти комунальної власності, на основі майнових комплексів яких створюється таке спільне підприємство як нова юридична особа, втрачають статус самостійних юридичних осіб.

4. Договір про спільну діяльність

Ще однією можливою формою взаємодії ЗОЗ-КНП з іншими надавачами медичної допомоги є договір про спільну діяльність. Відносини сторін за договором про спільну діяльність регулюються главою 77 ЦК України та загальними положеннями про зобов'язання, закріпленими у книзі п'ятій ЦК України (гл. 47-53).

За договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить закону (ч. 1 ст. 1130 ЦК України).

Договір про спільну діяльність може бути двостороннім або багатостороннім. Оскільки для укладення такого договору достатньо згоди сторін за всіма істотними умовами, його можна вважати консенсуальним.

Сторонами (учасниками) договору про спільну діяльність можуть виступати як фізичні, так і юридичні особи, а також фізичні особи-підприємці. Крім того, виходячи зі змісту ст. 23 Закону України «Про режим іноземного інвестування», учасниками таких договорів можуть бути й іноземні інвестори. Цей момент є надзвичайно важливим з огляду на ту важливу роль, яку в подальшому, згідно із законодавством України мають відігравати у наданні медичних послуг у межах програми державних медичних гарантій приватні заклади охорони здоров'я та надавачі медичної допомоги із статусом фізичних осіб-підприємців³⁶.

Головною особливістю договору про спільну діяльність є те, що його учасники прагнуть досягти спільної мети і, зазвичай, не виступають стосовно один одного як боржники та кредитори, на відміну від учасників інших договорів.

Унаслідок укладення такого договору не створюється новий суб'єкт права (юридична особа), а лише встановлюються права та обов'язки учасників договору. Крім того, на відміну від інших договорів, які встановлюють взаємні права та обов'язки сторін, договір про

³⁴ Ст. 26, 60 Закону про місцеве самоврядування

³⁵ Ст. 32 ГК України

³⁶ Відповідно до прикінцевих положень Закону про автономізацію

спільну діяльність характеризується спільністю мети, яку ставлять перед собою сторони, що домовляються.

Об'єднання сторін такого договору пов'язане з їх особистою участю у спільній діяльності. Наприклад, у договорі простого товариства об'єднуються вклади учасників. Проте участь кожної зі сторін у спільній діяльності може здійснюватися і без об'єднання вкладів (ч. 2 ст. 1130 ЦК України).

ЦК України містить єдине застереження щодо мети, для досягнення якої сторони укладають договір про спільну діяльність, – вона не може суперечити законowi. І якщо загалом сторони, укладаючи цей договір, можуть ставити перед собою мету як комерційну (тобто пов'язану з отриманням прибутку), так і некомерційну (тобто не пов'язану з отриманням прибутку), то для комунальних закладів охорони здоров'я мета діяльності у межах такого договору може бути лише некомерційною, оскільки відповідно до статті 16 Основ, за організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я комунальної власності можуть утворюватися та функціонувати лише як комунальні некомерційні підприємства або комунальні установи, тобто, як суб'єкти неприбуткової діяльності.

Договір про спільну діяльність вважається укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх його істотних умов. Істотними умовами договору про спільну діяльність є умови про предмет договору; умови, які є необхідними для договорів цього виду; а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди (ч. 1 ст. 638 ЦК України).

Предметом цього договору є спільна діяльність сторін для досягнення певної мети без створення юридичної особи.

Згідно з ч. 2 ст. 1131 ЦК України умови договору про спільну діяльність, у тому числі координація спільних дій учасників або ведення їх спільних справ, правовий статус виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови, визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності.

Таким чином, можна дійти висновку, що в цьому договорі насамперед мають визначатися аспекти щодо його предмета і мети. Крім того, доцільно передбачити взаємні обов'язки сторін, а також обов'язки кожної зі сторін щодо спільної діяльності.

У договорі про спільну діяльність необхідно звернути увагу на таке важливе питання, як порядок ведення спільних справ, зокрема порядок прийняття рішень. Можна визначити, хто буде здійснювати керівництво спільною діяльністю. Доцільно встановити порядок проведення фінансових операцій та закріпити порядок здійснення контролю за спільною діяльністю.

Не менш важливими аспектами є також визначення розміру вкладів і часток учасників, порядок розподілу між ними результатів спільної діяльності.

Особливої уваги заслуговують такі питання, як порядок розподілу витрат і збитків, термін дії договору, відповідальність сторін, порядок розв'язання спорів тощо.

Договір про спільну діяльність укладається в письмовій формі (ч. 1 ст. 1131 ЦК України). Отже, він має відповідати вимогам, установленим у ст. 207 ЦК України.

Договір про спільну діяльність припиняється у разі:

- досягнення його мети;
- закінчення строку дії (якщо такий строк був визначений учасниками в договорі);
- прийняття рішення про припинення договору за загальною згодою його учасників;
- в інших випадках, передбачених законом або договором, чи за рішенням суду.

3. ФІНАНСУВАННЯ

3.1. Можливі варіанти фінансування КНП до укладення договору з НСЗУ

Якщо на момент перетворення ЗОЗ на комунальне некомерційне підприємство, останнє не має можливості укласти договір із Національною службою здоров'я України, то в умовах чинного бюджетного законодавства можуть бути застосовані наступні варіанти організації фінансування перетвореного у комунальне некомерційне підприємство ЗОЗ:

1. Шляхом укладення **договорів про медичне обслуговування населення**, укладених відповідним розпорядником бюджетних коштів.
2. Шляхом фінансування з відповідного бюджету з використанням програмно-цільового методу (**за бюджетною програмою**), що передбачено Бюджетним кодексом України.
3. Шляхом надання фінансової підтримки з місцевого бюджету.

3.1.1. Здійснення фінансування за договором про медичне обслуговування населення

Здійснення фінансування за договором про медичне обслуговування населення передбачає вчинення наступних кроків:

1. **Визначення** місцевою (обласною чи районною) радою або радою, що представляє об'єднану територіальну громаду (далі – ОТГ) органу, відповідального за забезпечення інтересів територіальної громади у медичній допомозі³⁷. При цьому необхідно враховувати вимоги ст. 89, 90 БК України щодо розмежування видатків, які фінансуються з відповідного місцевого бюджету.
2. Під час ухвалення рішення про затвердження місцевого бюджету відповідна рада **визначає розмір фінансування видатків** на охорону здоров'я на відповідній території з урахуванням положень ст. 89, 90 БК України та ст. 18 Основ.
3. Місцева рада своїм рішенням **наділяє орган**, відповідальний за забезпечення потреби територіальної громади у медичній допомозі, **повноваженнями** виступати замовником закупівлі медичних послуг за договорами про медичне обслуговування населення (далі – Замовник). При цьому Замовнику надаються права головного розпорядника бюджетних коштів місцевого бюджету або розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня³⁸.

³⁷ Указаним органом може бути відповідний структурний підрозділ місцевої державної адміністрації (департамент (управління, відділ) охорони здоров'я або виконавчого органу місцевої ради.

³⁸ Ст. 22 ч. 4 БК України передбачає, що головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет відповідно до пунктів 2 і 3 частини другої цієї статті.

4. Вартість послуги з медичного обслуговування розраховується з урахуванням структури витрат, необхідних для надання такої послуги відповідно до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування, перелік платних послуг з медичного обслуговування затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. Замовник укладає договір про медичне обслуговування населення з відповідним закладом охорони здоров'я без попереднього проведення процедури публічних закупівель³⁹. Заклад охорони здоров'я з яким розпорядник коштів укладатиме договір, має відповідати вимогам до закладів охорони здоров'я, встановлених Кабінетом Міністрів України⁴⁰.

6. Укладення договору має відбуватися в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України⁴¹. Типова форма такого договору також має бути затверджена Кабінетом Міністрів України.

7. **Після укладення договору із ЗОЗ Замовник реєструє відповідні бюджетні зобов'язання** в органах Державної казначейської служби⁴².

8. Протягом строку дії договору Замовник і ЗОЗ **щомісяця складатимуть акти про надані послуги** відповідно до умов договору.

9. **На підставі актів Замовник здійснює оплату** наданих послуг⁴³ через органи Державної казначейської служби.

10. Оскільки бюджетний період для всіх бюджетів триває один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року⁴⁴, то **кожного року процедуру укладення договору про медичне обслуговування населення необхідно проводити наново**.

3.1.2. Здійснення фінансування з місцевого бюджету в рамках програмно-цільового методу (за бюджетною програмою)

Здійснення фінансування з місцевого бюджету в рамках програмно-цільового методу (за бюджетною програмою) вимагатиме вчинення таких дій:

1. Під час прийняття місцевого бюджету відповідна рада має передбачити можливість **фінансування охорони здоров'я** (або окремих напрямків надання медичної допомоги) **через окрему бюджетну програму**⁴⁵. За такою програмою можуть фінансуватися заходи із закупівлі медичного обладнання, лікарських засобів та інших витрат, що забезпечують здійснення лікувально-профілактичної (медичної) діяльності ЗОЗ.

39 Абзац 17 ч. 3 ст. 2 ЗУ "Про публічні закупівлі".

40 На дату підготовки цих Методичних рекомендацій Кабінет Міністрів України ще не встановив вимог до закладів охорони здоров'я, з якими розпорядник бюджетних коштів може укласти договір про медичне обслуговування населення.

41 На дату підготовки цих Методичних рекомендацій Кабінет Міністрів України ще не визначив порядку укладення договору про медичне обслуговування населення між розпорядником бюджетних коштів та закладом охорони здоров'я.

42 Відповідно до ст. 48, 78 БК України.

43 У порядку, передбаченому ст. 49 БК України.

44 Ч. 1 ст. 3 БК України.

45 Ч. 2 ст. 10, ст. 21 БК України.

2. **Головний розпорядник** бюджетних коштів⁴⁶ розробляє та **протягом 45 днів з дня набрання чинності рішенням про місцевий бюджет затверджує** спільно з місцевим фінансовим органом **паспорт бюджетної програми**.

3. Головний розпорядник **визначає відповідального виконавця бюджетної програми**⁴⁷. Відповідальним виконавцем бюджетної програми може бути головний розпорядник бюджетних коштів (за бюджетними програмами, виконання яких забезпечується його апаратом) та/або розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня, який виконує бюджетні програми у системі головного розпорядника. **У разі, коли ЗОЗ є комунальним некомерційним підприємством, розпорядник бюджетних коштів уповноважує такий ЗОЗ, що є одержувачем бюджетних коштів, на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою**, та надає йому кошти бюджету (на безповоротній чи поворотній основі) в межах відповідних бюджетних асигнувань.

4. Комунальне некомерційне підприємство – одержувач бюджетних коштів **використовує надані йому головним розпорядником бюджетні кошти на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань**, затверджених у кошторисі розпорядника бюджетних коштів. Тобто, у разі фінансування медичної допомоги за рахунок місцевого бюджету, відповідний орган управління охороною здоров'я як розпорядник бюджетних коштів у своєму кошторисі передбачає суму витрат на закупівлю медичних послуг, яку виділила за бюджетною програмою місцева рада. Ці кошти за планом використання бюджетних коштів передаються комунальному некомерційному підприємству на безповоротній основі. Витратити зазначені кошти ЗОЗ має лише за цільовим призначенням, спрямовуючи свої зусилля на досягнення результативних показників відповідної бюджетної програми, визначених у її паспорті.

5. На підставі паспорта бюджетної програми та плану використання бюджетних коштів **головний розпорядник реєструє в органах Державної казначейської служби бюджетні зобов'язання** зі сплати на користь комунального некомерційного підприємства коштів за надані населенню послуги з надання медичної допомоги.

6. Щомісячно **згідно з даними паспорта бюджетної програми комунальне некомерційне підприємство надає пакет документів** на перерахування бюджетних коштів відповідно до програми і отримує ці кошти.

Фінансування комунального некомерційного підприємства за бюджетною програмою передбачає можливість прогнозування на два наступні бюджетні періоди відповідно до ст. 21 БК України. Тому кожного року ухвалювати відповідну бюджетну програму не потрібно. Обсяги фінансування за нею та правила фінансування можуть корегуватися кожного року з ухваленням нового бюджету.

3.1.3. Здійснення фінансування з місцевого бюджету шляхом надання фінансової підтримки

Здійснення фінансування з місцевого бюджету шляхом надання фінансової підтримки вимагатиме вчинення таких дій:

⁴⁶ Указаним органом може бути відповідний структурний підрозділ місцевої державної адміністрації (департамент (управління) охорони здоров'я або орган виконавчого комітету місцевої ради).

⁴⁷ Ч. 4 ст. 20 БК.

1. Під час прийняття місцевого бюджету відповідна рада **має передбачити** бюджетні кошти на фінансову підтримку комунальному некомерційному підприємству – ЗОЗ. Ці кошти можуть надаватися для різних цілей:

1.1. Для виконання заходів програми соціально-економічного розвитку відповідної території (територіальної громади).

1.2. Для покриття збитків, пов'язаних із господарською діяльністю комунального ЗОЗ через недостатнє фінансування (дотація на покриття збитків).

1.3. Для здійснення капітальних видатків, наприклад, оновлення чи закупівлю основних засобів, здійснення капітального ремонту тощо.

2. Затвердження місцевою радою **порядку використання відповідних коштів** із визначенням **головного розпорядника** (відповідний структурний підрозділ місцевої державної адміністрації або виконавчий комітет місцевої ради), а також **одержувача цих коштів** (комунальне некомерційне підприємство – ЗОЗ).

3. Затвердження у кошторисі головного розпорядника бюджетних коштів розподілу бюджетних асигнувань, що містять суми, виділені на підтримку комунального некомерційного підприємства.

4. **Головний розпорядник** за погодженням із комунальним некомерційним підприємством **затверджує план використання бюджетних коштів** на підставі кошторису розпорядника бюджетних коштів. Тобто орган охорони здоров'я у своєму кошторисі передбачає суму витрат на підтримку комунального некомерційного підприємства, яку виділила за бюджетною програмою місцева рада. Ці кошти за планом використання бюджетних коштів передаються комунальному некомерційному підприємству на безповоротній основі.

5. Відкриття рахунків, реєстрація, облік зобов'язань та проведення операцій, пов'язаних із використанням бюджетних коштів здійснюється відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого Міністерством фінансів України (Наказ від 23.08.2012 року №938).

Фінансування комунального некомерційного підприємства здійснюється за скороченою класифікацією видатків бюджету.

При цьому цільове використання коштів, визначене планом використання бюджетних коштів, не може бути порушене. За наявності потреби кошти можуть бути перерозподілені за поданням головного розпорядника на підставі рішення місцевої ради.

Як правило, вказані кошти можуть використовуватися на фінансування витрат з оплати праці, нарахувань на оплату праці, оплату комунальних та інших послуг тощо.

Слід додати, що фінансування реорганізованого ЗОЗ за бюджетні кошти може також відбуватися за механізмом, який поєднає фінансування за бюджетною програмою, фінансову підтримку та/або укладення договору про медичне обслуговування населення.

3.1.3.1. В яких випадках АМКУ може ініціювати перевірку факту фінансової підтримки КНП?

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» визначає, що державна допомога може реалізовуватись, зокрема, у таких формах: 1) надання субсидій та грантів; 2) надання дотацій; 3) надання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів; 4) списання боргів, включно із

заборгованістю за надані державні послуги, списання штрафних санкцій, компенсація збитків суб'єктам господарювання; 5) зменшення фінансових зобов'язань суб'єктів господарювання перед фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування тощо.

Варто зазначити, що в розумінні зазначеного Закону формулювання «державна допомога» полягає у передачі як державних (якими управляють чи розпоряджаються органи влади), так і місцевих ресурсів (якими управляють чи розпоряджаються сільські, селищні, міські, районні у містах, районні та обласні ради) окремим суб'єктам господарювання.

Уповноваженим органом щодо здійснення контролю за наданням державної (місцевої) допомоги є Антимонопольний комітет України (далі- АМКУ), який може здійснити перевірку факту надання державної допомоги в двох випадках:

1. У випадку виявлення або отримання інформації з інших джерел про незаконну державну допомогу. Перевірка проводиться щодо надавачів такої допомоги. У результаті перевірки така допомога може бути визнаною недопустимою для конкуренції, і тому такою, що підлягає припиненню та поверненню.

2. У випадку виявлення або отримання інформації з інших джерел про неналежне використання державної допомоги. Перевірка проводиться щодо надавачів та отримувачів такої допомоги. Результат перевірки аналогічний попередньому.

3.2. Правове регулювання укладення договору з органами місцевого самоврядування

Територіальна громада не завжди має свій власний ЗОЗ.

У таких випадках, орган місцевого самоврядування може:

1) Укласти договір про медичне обслуговування населення з тим закладом охорони здоров'я, який знаходиться на території сусідньої територіальної громади. Такий договір укладається в порядку, передбаченому пунктом 3.1.1 Цих методичних рекомендацій.

або

2) Укласти договір про співробітництво з сусідньою територіальною громадою.

Щодо першого варіанта, то відносини із ЗОЗ-підприємствами, які не підпорядковані Раді, будуються на договірних засадах⁴⁸. Саме тому відповідна рада може укласти договір про медичне обслуговування населення, за яким відповідний заклад охорони здоров'я буде зобов'язаний надавати медичні послуги на умовах, визначених в такому договорі.

Щодо другого варіанта, то місцеві ради в межах міжмуніципального співробітництва можуть домовитись, наприклад, щодо спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності⁴⁹.

⁴⁸ Ч. 1 ст. 18 ЗУ "Про місцеве самоврядування в Україні"

⁴⁹ П.3 ч. 1 ст. 4 ЗУ "Про співробітництво територіальних громад"

3.3. Додаткові джерела фінансування ЗОЗ, що має статус підприємства

Додатковими джерелами фінансування ЗОЗ можуть бути не заборонені діючим законодавством будь-які надходження від фізичних та юридичних осіб.

До таких надходжень можна віднести:

- оплата від страхових компаній за надані медичні послуги;
- оплата від роботодавців за медичні послуги, надані працівникам;
- грошові надходження від благодійних організацій;
- грошові надходження від надання платних послуг відповідно до чинного законодавства України тощо.

Також реорганізовані ЗОЗ можуть отримувати оплату від пацієнтів за надані сервісні послуги пацієнтам (палати покращеного сервісу та інше) та іншим закладам охорони здоров'я і лікарям, що діють як фізичні особи-підприємці, (ведення бухгалтерського обліку, закупка ліків та витратних матеріалів, проведення тренінгів тощо)⁵⁰.

⁵⁰ Надання сервісних послуг іншим закладам охорони здоров'я та лікарям, що діють як фізичні особи-підприємці, має бути передбачена у статуті. В іншому випадку ЗОЗ може втратити статус неприбуткового підприємства.

4. Додатки

4.1. Примірний статут для комунального некомерційного підприємства, яке надає первинну медичну допомогу

СТАТУТ КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

(ідентифікаційний код _____)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО «_____» (назва комунального некомерційного підприємства) _____ ради (найменування засновника) (надалі – Підприємство) є закладом охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає медичну допомогу будь-яким особам в порядку та на умовах, встановлених законодавством України та цим Статутом, а також вживає заходів із профілактики захворювань населення та підтримання громадського здоров'я.

1.2. Підприємство створене за рішенням _____ (найменування засновника) (надалі – Засновник) від «___» _____ року №__ (___ сесія ___ скликання) відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» шляхом перетворення Комунального закладу охорони здоров'я «_____» _____ ради (позначається повне найменування закладу охорони здоров'я) у комунальне некомерційне підприємство. Майно підприємства є власністю територіальної громади _____ (вказати населений(і) пункт(и)) в особі _____ ради _____ області (вказати раду та область)

Підприємство є правонаступником усього майна, всіх прав та обов'язків Комунального закладу охорони здоров'я «_____» _____ ради.

1.3. Підприємство створене на базі майна _____ (територіальна громада).

1.4. Засновником, Власником та органом управління майном Підприємства є територіальні громади _____ (адміністративна одиниця) в особі _____ ради (надалі – Засновник). Підприємство є підпорядкованим, підзвітним та підконтрольним Засновнику.

1.5. Підприємство здійснює господарську некомерційну діяльність, спрямовану на досягнення соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

1.6. Забороняється розподіл отриманих доходів (прибутків) Підприємства або їх частини серед засновників (учасників), працівників комунального некомерційного підприємства (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

1.7. Не вважається розподілом доходів Підприємства, в розумінні п. 1.6 Статуту, використання Підприємством власних доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених Статутом.

1.8. Підприємство у своїй діяльності керується Конституцією України, Господарським та Цивільним Кодексами України, законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, загальнообов'язковими для всіх закладів охорони здоров'я наказами та інструкціями Міністерства охорони здоров'я України, загальнообов'язковими нормативними актами інших центральних органів виконавчої влади, відповідними рішеннями місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та цим Статутом.

2. НАЙМЕНУВАННЯ ТА МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ

2.1. Найменування:

2.1.1. Повне найменування Підприємства – КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО «_____» _____ ради;

2.1.2. Скорочене найменування Підприємства: – КНП «_____».

2.2. Місцезнаходження Підприємства: _____.

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Основною метою створення Підприємства є надання первинної медичної допомоги та здійснення управління медичним обслуговуванням населення, що постійно проживає (перебуває) на території _____ (назва ОТГ, району, міста або області), але не обмежуючись вказаними населеними пунктами, а також вжиття заходів з профілактики захворювань населення та підтримки громадського здоров'я.

3.2. Відповідно до поставленої мети предметом діяльності Підприємства є:

медична практика з надання первинної та інших видів медичної допомоги населенню;

забезпечення права громадян на вільний вибір лікаря з надання первинної медичної допомоги у визначеному законодавством порядку;

організація надання первинної медичної допомоги у визначеному законодавством порядку, в тому числі надання невідкладної медичної допомоги в разі гострого розладу фізичного чи психічного здоров'я пацієнтам, які не потребують екстреної, вторинної (спеціалізованої) або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;

проведення профілактичних щеплень;

планування, організація, участь та контроль за проведенням профілактичних оглядів та диспансеризації населення, здійснення профілактичних заходів, у тому числі безперервне відстеження стану здоров'я пацієнта з метою своєчасної профілактики, діагностики та забезпечення лікування хвороб, травм, отруень, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів;

консультації щодо профілактики, діагностики, лікування хвороб, травм, отруень, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів, а також щодо ведення здорового способу життя;

взаємодія з суб'єктами надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги з метою своєчасного діагностування та забезпечення дієвого лікування хвороб, травм, отруень, патологічних, фізіологічних (під час вагітності) станів з урахуванням особливостей стану здоров'я пацієнта;

організація відбору та спрямування хворих на консультацію та лікування до закладів охорони здоров'я та установ, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу, а також відбору хворих на санаторно-курортне лікування та реабілітацію у визначеному законодавством порядку;

забезпечення дотримання міжнародних принципів доказової медицини та галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я;

упровадження нових форм та методів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації захворювань та станів;

проведення експертизи тимчасової непрацездатності та контролю за видачею листків непрацездатності;

направлення на медико-соціальну експертизу осіб зі стійкою втратою працездатності;

участь у проведенні інформаційної та освітньо-роз'яснювальної роботи серед населення щодо формування здорового способу життя;

участь у державних та регіональних програмах щодо організації пільгового забезпечення лікарськими засобами населення у визначеному законодавством порядку та відповідно до фінансового бюджетного забезпечення галузі охорони здоров'я;

участь у державних та регіональних програмах щодо скринінгових обстежень, профілактики, діагностики та лікування окремих захворювань у порядку визначеному відповідними програмами та законодавством.

участь у визначенні проблемних питань надання первинної медичної допомоги у _____ (ОТГ, районі, місті або області) та шляхів їх вирішення;

надання рекомендацій органам місцевого самоврядування щодо розробки планів розвитку первинної медичної допомоги _____ (ОТГ, району, міста або області);

медична практика;

визначення потреби структурних підрозділів Підприємства та населення у лікарських засобах, виробих медичного призначення, медичному обладнанні та транспортних засобах для забезпечення населення доступною, своєчасною та якісною медичною допомогою;

моніторинг забезпечення та раціональне використання лікарських засобів, виробів медичного призначення, медичного обладнання та транспортних засобів;

забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників Підприємства;

зберігання, перевезення, придбання, пересилання, відпуск, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, замісників їх аналогів, отруйних та сильнодіючих речовин (засобів) згідно з вимогами чинного законодавства України;

залучення медичних працівників для надання первинної медико-санітарної допомоги, в тому числі залучення лікарів, що працюють як фізичні особи – підприємці за цивільно-правовими договорами, підтримка професійного розвитку медичних працівників для надання якісних послуг;

закупівля, зберігання та використання ресурсів, необхідних для надання медичних послуг, зокрема лікарських засобів (у т.ч. наркотичних засобів та прекурсорів), обладнання та інвентарю;

координація діяльності лікарів із надання первинної медичної допомоги з іншими суб'єктами надання медичної допомоги, зокрема закладами вторинної та третинної медичної допомоги, санаторіїв, а також з іншими службами, що опікуються добробутом населення, зокрема соціальна служба, та правоохоронними органами;

надання платних послуг із медичного обслуговування населення відповідно до чинного законодавства України;

надання елементів паліативної допомоги пацієнтам на останніх стадіях перебігу невиліковних захворювань, яка включає комплекс заходів, спрямованих на полегшення фізичних та емоційних страждань пацієнтів, моральну підтримку членів їх сімей;

надання будь-яких послуг іншим суб'єктам господарювання, що надають первинну медичну

допомогу на території _____ (назва ОТГ, району, міста або області);

організація та проведення з'їздів, конгресів, симпозіумів, науково-практичних конференцій, наукових форумів, круглих столів, семінарів тощо;

інші функції, що впливають із покладених на Підприємство завдань.

3.3. Підприємство може бути клінічною базою вищих медичних навчальних закладів усіх рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти.

4. ПРАВОВИЙ СТАТУС

4.1. Підприємство є юридичною особою публічного права. Права та обов'язки юридичної особи Підприємство набуває з дня його державної реєстрації.

4.2. Підприємство користується закріпленим за ним комунальним майном, що є власністю _____ (територіальної громади) або спільною власністю (територіальних громад) на праві оперативного управління.

4.3. Підприємство здійснює некомерційну господарську діяльність, організовує свою діяльність відповідно до фінансового плану, затвердженого Засновником, самостійно організовує виробництво продукції (робіт, послуг) і реалізує її за цінами (тарифами), що визначаються в порядку, встановленому законодавством.

4.4. Збитки, завдані Підприємству внаслідок виконання рішень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, які було визнано судом неконституційними або недійсними, підлягають відшкодуванню зазначеними органами добровільно або за рішенням суду.

4.5. Для здійснення господарської некомерційної діяльності Підприємство залучає і використовує матеріально-технічні, фінансові, трудові та інші види ресурсів, використання яких не заборонено законодавством.

4.6. Підприємство має самостійний баланс, рахунки в Державному казначействі України, установах банків, круглу печатку зі своїм найменуванням, штампи, а також бланки з власними реквізитами.

4.7. Підприємство має право укладати угоди (договори), набувати майнових та особистих немайнових прав, нести обов'язки, бути особою, яка бере участь у справі, що розглядається в судах України, міжнародних та третейських судах.

4.8. Підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність і затверджує штатний розпис.

4.9. Підприємство надає медичні послуги на підставі ліцензії на медичну практику. Підприємство має право здійснювати лише ті види медичної практики, які дозволені органом ліцензування при видачі ліцензії на медичну практику.

5. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ. МАЙНО ТА ФІНАНСУВАННЯ

5.1. Майно Підприємства є комунальною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Майно Підприємства становлять необоротні та оборотні активи, основні засоби та грошові кошти, а також інші цінності, передані йому Засновником, вартість яких відображається у самостійному балансі Підприємства.

5.2. Підприємство не має право відчужувати або іншим способом розпоряджатись

закріпленим за ним майном, що належить до основних фондів без попередньої згоди Засновника. Підприємство не має права безоплатно передавати належне йому майно третім особам (юридичним чи фізичним особам) крім випадків, прямо передбачених законодавством. Усі питання, які стосуються відмови від права на земельну ділянку, що знаходиться на балансі Підприємства або її відчуження, вирішуються виключно Засновником.

5.3. Джерелами формування майна та коштів Підприємства є:

5.3.1. Комунальне майно, передане Підприємству відповідно до рішення про його створення;

5.3.2. Кошти місцевого бюджету (Бюджетні кошти);

5.3.3. Власні надходження Підприємства: кошти від здачі в оренду (зі згоди Засновника) майна, закріпленого на праві оперативного управління; кошти та інше майно, одержані від реалізації продукції (робіт, послуг);

5.3.4. Цільові кошти;

5.3.5. Кошти, отримані за договорами з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення;

5.3.6. Кредити банків;

5.3.7. Майно, придбане у інших юридичних або фізичних осіб;

5.3.8. Майно, що надходить безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних благодійних внесків, пожертвувань юридичних і фізичних осіб; надходження коштів на виконання програм соціально-економічного розвитку регіону, програм розвитку медичної галузі;

5.3.9. Майно та кошти, отримані з інших джерел, не заборонених чинним законодавством України;

5.3.10. Інші джерела, не заборонені законодавством.

Вилучення майна Підприємства може мати місце лише у випадках, передбачених чинним законодавством України.

5.4. Статутний капітал Підприємства становить: _____ (_____) гривень _____ копійок.

5.5. Підприємство може одержувати кредити для виконання статутних завдань під гарантію Засновника.

5.6. Підприємство має право надавати в оренду майно, закріплене за ним на праві оперативного управління, юридичними та фізичними особами відповідно до чинного законодавства України та локальних нормативних актів органів місцевого самоврядування.

5.7. Підприємство самостійно здійснює оперативний, бухгалтерський облік, веде статистичну, бухгалтерську та медичну звітність і подає її органам, уповноваженим здійснювати контроль за відповідними напрямками діяльності Підприємства у визначеному законодавством порядку.

5.8. Власні надходження Підприємства використовуються відповідно до чинного законодавства України.

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

6.1. Підприємство має право:

6.1.1. Звертатися у порядку, передбаченому законодавством, до центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також підприємств і організацій, незалежно від форм власності та підпорядкування, для отримання інформації та матеріалів, необхідних для виконання покладених на Підприємство завдань.

6.1.2. Самостійно планувати, організовувати і здійснювати свою статутну діяльність, визначати основні напрямки свого розвитку відповідно до своїх завдань і цілей, у тому числі спрямовувати отримані від господарської діяльності кошти на утримання Підприємства та його матеріально-технічне забезпечення.

6.1.3. Укладати господарські угоди з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також фізичними особами відповідно до законодавства. Здійснювати співробітництво з іноземними організаціями відповідно до законодавства.

6.1.4. Самостійно визначати напрямки використання грошових коштів у порядку, визначеному чинним законодавством України, враховуючи норми Статуту.

6.1.5. Здійснювати власне будівництво, реконструкцію, капітальний та поточний ремонт основних фондів у визначеному законодавством порядку.

6.1.6. Залучати підприємства, установи та організації для реалізації своїх статутних завдань у визначеному законодавством порядку.

6.1.7. Співпрацювати з іншими закладами охорони здоров'я, науковими установами та фізичними особами-підприємцями.

6.1.8. Надавати консультативну допомогу з питань, що належать до його компетенції, спеціалістам інших закладів охорони здоров'я за їх запитом.

6.1.9. Створювати структурні підрозділи Підприємства відповідно до чинного законодавства України.

6.1.10. Здійснювати інші права, що не суперечать чинному законодавству.

6.2. Підприємство:

6.2.1. Створює належні умови для високопродуктивної праці, забезпечує додержання законодавства про працю, правил та норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування.

6.2.4. Здійснює бухгалтерський облік, веде фінансову та статистичну звітність згідно з законодавством.

6.3. Обов'язки Підприємства:

6.3.1. Керуватись у своїй діяльності Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Міністерства охорони здоров'я України, іншими нормативно-правовими актами та цим Статутом.

6.3.2. Планувати свою діяльність з метою реалізації єдиної комплексної політики в галузі

охорони здоров'я (зі свого напрямку) в _____ (ОТГ, районі, місті, області) (мети та предмету діяльності).

6.3.3. Створювати для працівників належні і безпечні умови праці, забезпечувати додержання чинного законодавства України про працю, правил та норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування.

6.3.4. Забезпечувати своєчасну сплату податкових та інших обов'язкових платежів з урахуванням своєї статутної діяльності та відповідно до чинного законодавства України.

6.3.5. Розробляти та реалізовувати кадрову політику, контролювати підвищення кваліфікації працівників.

6.3.6. Акумуляувати власні надходження та витратити їх з метою забезпечення діяльності Підприємства відповідно до чинного законодавства України та цього Статуту.

7. УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

7.1. Управління Підприємством здійснює _____ рада (Засновник).

7.2. Поточне керівництво (оперативне управління) Підприємством здійснює керівник Підприємства – Директор, який призначається на посаду і звільняється з неї за рішенням _____ (сільський, селищний, міський голова або районна, обласна рада) відповідно до порядку, визначеного чинним законодавством та відповідним рішенням _____ ради, та який відповідає кваліфікаційним вимогам МОЗ. Строк найму, права, обов'язки і відповідальність Директора, умови його матеріального забезпечення, інші умови найму визначаються контрактом.

Наглядова рада Підприємства (у разі її утворення) контролює та спрямовує діяльність керівника Підприємства. Порядок утворення Наглядової ради, організація діяльності та ліквідації наглядової ради та її комітетів, порядок призначення членів наглядової ради затверджується рішенням Засновника.

7.3. Засновник (Власник):

7.3.1. Визначає головні напрямки діяльності Підприємства, затверджує плани діяльності та звіти про його виконання;

7.3.2. Затверджує статут Підприємства та зміни до нього.

7.3.3. Затверджує фінансовий план Підприємства та контролює його виконання;

7.3.4. Укладає і розриває контракт з Директором Підприємства та здійснює контроль за його виконанням;

7.3.5. Погоджує Підприємству договори про спільну діяльність, за якими використовується нерухоме майно, що перебуває в його оперативному управлінні, кредитні договори та договори застави.

7.3.6. Здійснює контроль за ефективністю використання майна, що є власністю _____ (територіальної громади) або спільною власністю (територіальних громад) та закріплене за Підприємством на праві оперативного управління;

7.3.7. Приймає рішення про реорганізацію та ліквідацію Підприємства, призначає ліквідаційну комісію, комісію з припинення, затверджує ліквідаційний баланс.

7.4. Місцевий (районний) орган виконавчої влади укладає з Підприємством договори про надання медичного обслуговування за рахунок коштів районного бюджету.

7.5. Директор Підприємства:

7.5.1. Діє без довіреності від імені Підприємства, представляє його інтереси в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, інших органах, у відносинах з іншими юридичними та фізичними особами, підписує від його імені документи та видає довіреності і делегує право підпису документів іншим посадовим особам Підприємства, укладає договори, відкриває в органах Державної казначейської служби України та установах банків поточні та інші рахунки.

7.5.2. Самостійно вирішує питання діяльності Підприємства за винятком тих, що віднесені законодавством та цим Статутом до компетенції Засновника.

7.5.3. Організовує роботу Підприємства щодо надання населенню медичної допомоги згідно з вимогами нормативно-правових актів.

7.5.4. Несе відповідальність за формування та виконання фінансового плану і плану розвитку Підприємства, результати його господарської діяльності, виконання показників ефективності діяльності Підприємства, якість послуг, що надаються Підприємством, використання наданого на праві оперативного управління Підприємству майна спільної власності територіальних громад і доходу згідно з вимогами законодавства, цього Статуту та укладених Підприємством договорів.

7.5.5. Користується правом розпорядження майном та коштами Підприємства відповідно до законодавства та цього Статуту. Забезпечує ефективне використання і збереження закріпленого за Підприємством на праві оперативного управління майна.

7.5.6. У межах своєї компетенції видає накази та інші акти, дає вказівки, обов'язкові для всіх підрозділів та працівників Підприємства.

7.5.7. Забезпечує контроль за веденням та зберіганням медичної та іншої документації.

7.5.8. У строки і в порядку, встановленому законодавством, повідомляє відповідні органи про будь-які зміни в даних про Підприємство, внесення яких до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є обов'язковим.

7.5.9. Подає в установленому порядку Засновнику квартальну, річну, фінансову та іншу звітність Підприємства, зокрема щорічно до 01 лютого надає Засновнику бухгалтерську та статистичну звітність, інформацію про рух основних засобів, за запитом Засновника надає звіт про оренду майна, а також інформацію про наявність вільних площ, придатних для надання в оренду.

7.5.10. Приймає рішення про прийняття на роботу, звільнення з роботи працівників Підприємства, а також інші, передбачені законодавством про працю рішення в сфері трудових відносин, укладає трудові договори з працівниками Підприємства. Забезпечує раціональний добір кадрів, дотримання працівниками правил внутрішнього трудового розпорядку. Створює умови підвищення фахового і кваліфікаційного рівня працівників згідно із затвердженим в установленому порядку штатним розписом.

7.5.11. Забезпечує проведення колективних переговорів, укладення колективного договору в порядку, визначеному законодавством України.

7.5.12. Призначає на посаду та звільняє з посади своїх заступників і головного бухгалтера

Підприємства. Призначає на посади та звільняє керівників структурних підрозділів, інших працівників.

7.5.13. Забезпечує дотримання на Підприємстві вимог законодавства про охорону праці, санітарно-гігієнічних та протипожежних норм і правил, створення належних умов праці.

7.5.14. Вживає заходів до своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати, а також передбачених законодавством податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

7.5.15. Несе відповідальність за збитки, завдані Підприємству з вини Директора Підприємства в порядку, визначеному законодавством.

7.5.16. Затверджує положення про структурні підрозділи Підприємства, інші положення та порядки, що мають системний характер, зокрема:

- положення про преміювання працівників за підсумками роботи Підприємства;

- порядок надходження і використання коштів, отриманих як благодійні внески, гранти та дарунки;

- порядок приймання, зберігання, відпуску та обліку лікарських засобів та медичних виробів.

7.5.17. За погодженням із Засновником та відповідно до вимог законодавства має право укладати договори оренди майна.

7.5.18. Надання в оренду нерухомого майна, загальна площа якого не перевищує 200 кв. м, відбувається за рішенням Директора Підприємства без попереднього погодження із власником в порядку, визначеному законодавством та актами органів місцевого самоврядування.

7.5.19. Вирішує інші питання, віднесені до компетенції Директора Підприємства згідно із законодавством, цим Статутом, контрактом між Засновником і Директором Підприємства.

7.6. З метою сприяння діяльності на Підприємстві може бути створена Опікунська Рада. Діяльність, склад та інші питання щодо Опікунської Ради регулюється Положенням, яке затверджується наказом Директора.

7.6. Директор Підприємства та головний бухгалтер несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірність обліку та статистичної звітності у встановленому законодавством порядку.

7.7. У разі відсутності Директора Підприємства або неможливості виконувати свої обов'язки з інших причин, обов'язки виконує заступник Директора чи інша особа згідно з функціональними (посадовими) обов'язками.

8. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА

8.1. Структура Підприємства включає:

8.1.1. Адміністративно-управлінський відділ.

8.1.2. Допоміжні підрозділи, у тому числі господарчі.

8.1.3. Лікувально-профілактичні підрозділи (амбулаторії, які можуть включати фельдшерсько-акушерські пункти, фельдшерські пункти, медичні пункти).

8.2. Структура Підприємства, порядок внутрішньої організації та сфери діяльності структурних підрозділів Підприємства затверджуються Директором Підприємства.

8.3. Функціональні обов'язки та посадові інструкції працівників Підприємства затверджуються його Директором.

8.4. Штатну чисельність Підприємства Директор визначає на власний розсуд на підставі фінансового плану Підприємства, погодженого в установленому законодавством та цим Статутом порядку з урахуванням необхідності створення відповідних умов для забезпечення належної доступності та якості медичної допомоги.

9. ПОВНОВАЖЕННЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

9.1. Працівники Підприємства мають право брати участь в управлінні Підприємством через загальні збори трудового колективу, професійні спілки, які діють у трудовому колективі, Спостережну раду, інші органи, уповноважені трудовим колективом на представництво, вносити пропозиції щодо поліпшення роботи Підприємства, а також з питань соціально-культурного і побутового обслуговування.

Представники первинної профспілкової організації, представляють інтереси працівників в органах управління Підприємства відповідно до законодавства.

Підприємство зобов'язане створювати умови, які б забезпечували участь працівників у його управлінні.

9.2. Трудовий колектив Підприємства складається з усіх працівників, які своєю працею беруть участь у його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди) або інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з Підприємством.

9.3. До складу органів, через які трудовий колектив реалізує своє право на участь в управлінні Підприємством, не може обиратися Директор Підприємства. Повноваження цих органів визначаються законодавством.

9.4. Виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією Підприємства регулюються колективним договором.

9.5. Право укладання колективного договору надається Директору Підприємства, а від імені трудового колективу – уповноваженому ним органу.

Сторони колективного договору звітують на загальних зборах колективу не менш ніж один раз на рік.

9.6. Питання щодо поліпшення умов праці, життя і здоров'я, гарантії обов'язкового медичного страхування працівників Підприємства та їх сімей, а також інші питання соціального розвитку вирішуються трудовим колективом відповідно до законодавства, цього Статуту та колективного договору.

9.7. Джерелом коштів на оплату праці працівників Підприємства є кошти, отримані в результаті його господарської некомерційної діяльності.

Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, Генеральною та Галузевою угодами.

Мінімальна заробітна плата працівників не може бути нижчою від встановленого законодавством мінімального розміру заробітної плати.

Умови оплати праці та матеріального забезпечення Директора Підприємства визначаються контрактом, укладеним із Засновником.

9.8. Працівники Підприємства провадять свою діяльність відповідно до Статуту, колективного договору та посадових інструкцій згідно з законодавством.

10. КОНТРОЛЬ ТА ПЕРЕВІРКА ДІЯЛЬНОСТІ

10.1. Підприємство самостійно здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності та веде обробку та облік персональних даних працівників, а також веде юридичну, фінансову та кадрову звітність. Порядок ведення бухгалтерського обліку та обліку персональних даних, статистичної, фінансової та кадрової звітності визначається чинним законодавством України.

10.2. Підприємство несе відповідальність за своєчасне і достовірне подання передбачених форм звітності відповідним органам.

10.3. Контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства здійснюють відповідні державні органи в межах їх повноважень та встановленого чинним законодавством України порядку.

10.4. Засновник має право здійснювати контроль фінансово-господарської діяльності Підприємства та контроль за якістю і обсягом надання медичної допомоги. Підприємство подає Засновнику, за його вимогою, бухгалтерський звіт та іншу документацію, яка стосується фінансово-господарської, кадрової, медичної діяльності.

10.5. Контроль якості надання медичної допомоги хворим на Підприємстві здійснюється шляхом експертизи відповідності якості наданої медичної допомоги міжнародним принципам доказової медицини, вимогам галузевим стандартам в сфері охорони здоров'я та законодавству.

11. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

11.1. Припинення діяльності Підприємства здійснюється шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації – за рішенням Засновника, а у випадках, передбачених законодавством України, – за рішенням суду або відповідних органів державної влади.

11.2. У разі припинення Підприємства (ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) усі активи Підприємства передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

11.3. Ліквідація Підприємства здійснюється ліквідаційною комісією, яка утворюється Засновником або за рішенням суду.

11.4. Порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для пред'явлення вимог кредиторами, що не може бути меншим ніж два місяці з дня опублікування рішення про ліквідацію, визначаються органом, який прийняв рішення про ліквідацію.

11.5. Ліквідаційна комісія розміщує у друкованих засобах масової інформації повідомлення про припинення юридичної особи та про порядок і строк заявлення кредиторами вимог до неї, а наявних (відомих) кредиторів повідомляє особисто в письмовій формі у визначені законодавством строки.

Одночасно ліквідаційна комісія вживає усіх необхідних заходів зі стягнення дебіторської заборгованості Підприємства.

11.6. З моменту призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження з управління Підприємством. Ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс та подає його органу, який призначив ліквідаційну комісію. Достовірність та повнота ліквідаційного балансу повинні бути перевірені в установленому законодавством порядку.

Ліквідаційна комісія виступає в суді від імені Підприємства, що ліквідується.

11.7. Черговість та порядок задоволення вимог кредиторів визначаються відповідно до законодавства.

11.8. Працівникам Підприємства, які звільняються у зв'язку з його реорганізацією чи ліквідацією, гарантується дотримання їх прав та інтересів відповідно до законодавства про працю.

11.9. Підприємство є таким, що припинило свою діяльність, із дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи.

11.10. Все, що не передбачено цим Статутом, регулюється законодавством України.

12. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ ПІДПРИЄМСТВА

12.1. Зміни до цього Статуту вносяться за рішенням Засновника, шляхом викладення Статуту у новій редакції.

12.2. Зміни до цього Статуту підлягають обов'язковій державній реєстрації у порядку, встановленому законодавством України.

4.2. Примірний статут
для комунального
некомерційного підприємства,
яке надає вторинну та
третинну медичну допомогу

СТАТУТ

КОМУНАЛЬНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

«(назва комунального некомерційного підприємства)»

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО «_____» (назва комунального підприємства) _____ ради (найменування засновника) (надалі – Підприємство) є лікарняним (*амбулаторним*) закладом охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає послуги вторинної/спеціалізованої (*третинної/високоспеціалізованої*) медичної допомоги будь-яким особам в порядку та на умовах, встановлених законодавством України та цим Статутом.

1.2. Підприємство створене за рішенням _____ (найменування засновника) (надалі – Засновник) від «__» _____ року №__ (__ сесія __ скликання) відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» шляхом перетворення Комунального закладу охорони здоров'я «_____» _____ ради (позначається повне найменування закладу охорони здоров'я) у комунальне некомерційне підприємство. Майно підприємства є власністю територіальної громади _____ (вказати населений(і) пункт(и)) в особі _____ ради _____ області (вказати раду та область)

Підприємство є правонаступником усього майна, всіх прав та обов'язків Комунального закладу охорони здоров'я «_____» _____ ради.

1.3. Підприємство створене на базі майна _____ (територіальна громада).

1.4. Засновником, Власником та органом управління майном Підприємства є територіальні громади _____ (адміністративна одиниця) в особі _____ ради (надалі – Засновник). Підприємство є підпорядкованим, підзвітним та підконтрольним Засновнику.

1.5. Підприємство здійснює господарську некомерційну діяльність, спрямовану на досягнення соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

1.6. Забороняється розподіл отриманих доходів (прибутків) Підприємства або їх частини серед засновників (учасників), працівників комунального некомерційного підприємства (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

1.7. Не вважається розподілом доходів Підприємства, в розумінні п. 1.6 Статуту, використання Підприємством власних доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених Статутом.

1.8. Підприємство у своїй діяльності керується Конституцією України, Господарським та Цивільним Кодексами України, законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, загальнообов'язковими для всіх закладів охорони здоров'я наказами та інструкціями Міністерства охорони здоров'я України, загальнообов'язковими нормативними актами інших центральних органів виконавчої влади, відповідними рішеннями місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та цим Статутом.

2. НАЙМЕНУВАННЯ ТА МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ

2.1. Найменування:

2.1.1. Повне найменування Підприємства – КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО «_____» _____ ради;

2.1.2. Скорочене найменування Підприємства: – КНП «_____».

2.2. Місцезнаходження Підприємства: _____.

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Основною метою діяльності Підприємства є забезпечення медичного обслуговування населення шляхом надання йому медичних послуг в порядку та обсязі, встановлених законодавством.

3.2. Відповідно до поставленої мети предметом діяльності Підприємства є:

створення разом із Власником умов, необхідних для забезпечення доступної та якісної медичної допомоги населенню, організації належного управління внутрішнім лікувально-діагностичним процесом та ефективного використання майна та інших ресурсів Підприємства;

надання пацієнтам відповідно до законодавства на безвідплатній та відплатній основі послуг вторинної/спеціалізованої (третинної/високоспеціалізованої) стаціонарної медичної допомоги, у тому числі екстреної (невідкладної), необхідної для забезпечення належних профілактики, діагностики і лікування хвороб, травм, отруень чи інших розладів здоров'я, медичного контролю за перебігом вагітності й ведення пологів і післяпологового періоду;

надання пацієнтам відповідно до законодавства на безвідплатній та відплатній основі спеціалізованої (високоспеціалізованої) амбулаторної медичної допомоги (спеціалізована медична практика);

організація, у разі потреби, надання пацієнтам медичної допомоги більш високого рівня спеціалізації на базі інших закладів охорони здоров'я шляхом направлення пацієнтів до цих закладів у порядку, встановленому законодавством;

організація взаємодії з іншими закладами охорони здоров'я з метою забезпечення наступництва у наданні медичної допомоги на різних рівнях та ефективного використання ресурсів системи медичного обслуговування;

проведення експертизи тимчасової непрацездатності та контролю за видачею листків непрацездатності;

направлення на медико-соціальну експертизу осіб зі стійкою втратою працездатності;

проведення профілактичних оглядів;

виробництво лікарських засобів;

придбання, зберігання, перевезення, реалізація (відпуск), знищення, використання наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів;

організація та проведення з'їздів, конгресів, симпозіумів, науково-практичних конференцій, наукових форумів, круглих столів, семінарів тощо;

видавнича діяльність (науково-виробничі, науково-практичні, навчальні та довідкові видання);

видавництво учбової та монографічної літератури;

навчально-методична, науково-дослідницька робота;

провадження зовнішньоекономічної діяльності згідно із законодавством України;

здійснення іншої не забороненої законодавством діяльності, необхідної для належного забезпечення та підвищення якості лікувально-діагностичного процесу, управління ресурсами, розвитку та підвищення якості кадрового потенціалу Підприємства.

3.3. Підприємство може бути клінічною базою вищих медичних, фармацевтичних навчальних та науково-дослідних закладів (установ) усіх рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти.

3.4. Підприємство надає медичні послуги на підставі ліцензії на медичну практику. Якщо для провадження певних видів діяльності, передбачених Статутом, потрібний спеціальний дозвіл, (найменування засновника) отримує його в порядку, визначеному законодавством України.

3.5. Підприємство має право займатися іншими видами діяльності не передбаченими в даному Статуті і не забороненими законодавством України.

4. ПРАВОВИЙ СТАТУС

4.1. Підприємство є юридичною особою публічного права. Права та обов'язки юридичної особи Підприємство набуває з дня його державної реєстрації.

4.2. Підприємство користується закріпленим за ним комунальним майном, що є власністю _____ (територіальної громади) або спільною власністю (територіальних громад) на праві оперативного управління.

4.3. Підприємство здійснює некомерційну господарську діяльність, організовує свою діяльність відповідно до фінансового плану, затвердженого Засновником, самостійно організовує виробництво продукції (робіт, послуг) і реалізує її за цінами (тарифами), що визначаються в порядку, встановленому законодавством.

4.4. Збитки, завдані Підприємству внаслідок виконання рішень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, які було визнано судом неконституційними або недійсними, підлягають відшкодуванню зазначеними органами добровільно або за рішенням суду.

4.5. Для здійснення господарської некомерційної діяльності Підприємство залучає і використовує матеріально-технічні, фінансові, трудові та інші види ресурсів, використання яких не заборонено законодавством.

4.6. Підприємство має самостійний баланс, рахунки в установах банків, Державному казначействі України, круглу печатку зі своїм найменуванням, штампи, а також бланки з власними реквізитами.

4.7. Підприємство має право укладати угоди (договори), набувати майнових та особистих немайнових прав, нести обов'язки, бути особою, яка бере участь у справі, що розглядається в судах України, міжнародних та третейських судах.

4.8. Підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність і затверджує штатний розпис.

4.9. Підприємство надає медичні послуги на підставі ліцензії на медичну практику. Підприємство має право здійснювати лише ті види медичної практики, які дозволені органом ліцензування при видачі ліцензії на медичну практику.

5. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ. МАЙНО ТА ФІНАНСУВАННЯ

5.1. Майно Підприємства є комунальною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Майно Підприємства становлять необоротні та оборотні активи, основні засоби та грошові кошти, а також інші цінності, передані йому Засновником, вартість яких відображається у самостійному балансі Підприємства.

5.2. Підприємство не має право відчужувати або іншим способом розпоряджатись закріпленим за ним майном, що належить до основних фондів без попередньої згоди Засновника. Підприємство не має права безоплатно передавати належне йому майно третім особам (юридичним чи фізичним особам) крім випадків, прямо передбачених законодавством. Усі питання, які стосуються відмови від права на земельну ділянку, що знаходиться на балансі Підприємства або її відчуження, вирішуються виключно Засновником.

5.3. Джерелами формування майна та коштів Підприємства є:

5.3.1. Комунальне майно, передане Підприємству відповідно до рішення про його створення;

5.3.2. Кошти місцевого бюджету (бюджетні кошти);

5.3.3. Власні надходження Підприємства: кошти від здачі в оренду (зі згоди Засновника) майна, закріпленого на праві оперативного управління; кошти та інше майно, одержані від реалізації продукції (робіт, послуг);

5.3.4. Цільові кошти;

5.3.5. Кошти, отримані за договорами з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення;

5.3.6. Кредити банків;

5.3.7. Майно, придбане у інших юридичних або фізичних осіб;

5.3.8. Майно, що надходить безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних благодійних внесків, пожертвувань юридичних і фізичних осіб; надходження коштів на виконання програм соціально-економічного розвитку регіону, програм розвитку медичної галузі;

5.3.9. Майно та кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством України;

5.3.10. Інші джерела, не заборонені законодавством.

Вилучення майна Підприємства може мати місце лише у випадках, передбачених законодавством України.

5.4. Статутний капітал Підприємства становить: _____ (_____) гривень _____ копійок.

5.5. Підприємство може одержувати кредити для виконання статутних завдань під гарантію Засновника.

5.6. Підприємство має право надавати в оренду майно, закріплене за ним на праві оперативного управління, юридичними та фізичними особами відповідно до законодавства України та локальних нормативних актів органів місцевого самоврядування.

5.7. Підприємство у визначеному законодавством порядку самостійно організовує та

здійснює бухгалтерський облік, веде статистичну, бухгалтерську та медичну звітність і подає її органам, уповноваженим здійснювати контроль за відповідними напрямами діяльності Підприємства.

5.8. Власні надходження Підприємства використовуються відповідно до законодавства України.

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

6.1. Підприємство має право:

6.1.1. Звертатися у порядку, встановленому законодавством, до центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також підприємств і організацій незалежно від форм власності та підпорядкування, для отримання інформації та матеріалів, необхідних для виконання покладених на Підприємство завдань.

6.1.2. Самостійно планувати, організовувати і здійснювати свою статутну діяльність, визначати основні напрямки свого розвитку відповідно до своїх завдань і цілей, у тому числі спрямовувати отримані від господарської діяльності кошти на утримання Підприємства та його матеріально-технічне забезпечення.

6.1.3. Укладати господарські угоди з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та підпорядкування, а також фізичними особами відповідно до законодавства.

6.1.4 Здійснювати співробітництво з іноземними організаціями відповідно до законодавства.

6.1.5. Самостійно визначати напрямки використання грошових коштів у порядку, визначеному законодавством України, враховуючи норми Статуту.

6.1.6. Здійснювати власне будівництво, реконструкцію, капітальний та поточний ремонт основних фондів у визначеному законодавством порядку.

6.1.7. Залучати підприємства, установи та організації для реалізації своїх статутних завдань у визначеному законодавством порядку.

6.1.8. Співпрацювати з іншими закладами охорони здоров'я, науковими установами та фізичними особами-підприємцями.

6.1.9. Надавати консультативну допомогу з питань, що належать до його компетенції, спеціалістам інших закладів охорони здоров'я за їх запитом.

6.1.10. Створювати структурні підрозділи Підприємства відповідно до законодавства України.

6.1.11. Здійснювати інші права, що не суперечать законодавству.

6.2. Підприємство зобов'язане:

6.2.1. Створювати належні умови для високопродуктивної праці, забезпечувати додержання законодавства про працю, правил та норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування.

6.2.2. Здійснювати бухгалтерський облік, забезпечувати фінансову та статистичну звітність згідно з законодавством.

6.2.3. Керуватись у своїй діяльності Конституцією України, законами України, актами

Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Міністерства охорони здоров'я України, іншими нормативно-правовими актами та цим Статутом.

6.2.4. Планувати свою діяльність щодо реалізації мети та предмету діяльності Підприємства з урахуванням та у межах єдиної комплексної політики в галузі охорони здоров'я в _____ (ОТГ, районі, місті, області).

6.2.5. Забезпечувати своєчасну сплату податкових та інших обов'язкових платежів з урахуванням своєї статутної діяльності та відповідно до чинного законодавства України.

6.2.6. Розробляти та реалізовувати кадрову політику, контролювати підвищення кваліфікації працівників.

6.2.7. Акумуляувати власні надходження та витратити їх з метою забезпечення діяльності Підприємства відповідно до чинного законодавства України та цього Статуту.

7. УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЮ

7.1. Управління Підприємством здійснює _____ рада (Засновник).

7.2. Поточне керівництво (оперативне управління) Підприємством здійснює керівник Підприємства – Директор, який призначається на посаду і звільняється з неї за рішенням _____ (сільський, селищний, міський голова або районна, обласна рада) відповідно до порядку, визначеного законодавством України та відповідним рішенням _____ ради, та який відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим Міністерством охорони здоров'я України. Строк найму, права, обов'язки і відповідальність Директора, умови його матеріального забезпечення, інші умови найму визначаються контрактом.

Наглядова рада Підприємства (у разі її утворення) контролює та спрямовує діяльність керівника Підприємства. Порядок утворення Наглядової ради, організація діяльності та ліквідації наглядової ради та її комітетів, порядок призначення членів наглядової ради затверджується рішенням Засновника.

7.3. Засновник (Власник):

7.3.1. Визначає головні напрямки діяльності Підприємства, затверджує плани діяльності та звіти про його виконання;

7.3.2. Затверджує статут Підприємства та зміни до нього.

7.3.3. Затверджує фінансовий план Підприємства та контролює його виконання;

7.3.4. Укладає і розриває контракт з Директором Підприємства та здійснює контроль за його виконанням;

7.3.5. Погоджує Підприємству договори про спільну діяльність, за якими використовується нерухоме майно, що перебуває в його оперативному управлінні, кредитні договори та договори застави.

7.3.6. Здійснює контроль за ефективністю використання майна, що є власністю _____ (територіальної громади) або спільною власністю (територіальних громад) та закріплене за Підприємством на праві оперативного управління;

7.3.7. Приймає рішення про реорганізацію та ліквідацію Підприємства, призначає ліквідаційну комісію, комісію з припинення, затверджує ліквідаційний баланс.

7.4. Місцевий (районний) орган виконавчої влади укладає з Підприємством договори про надання медичного обслуговування за рахунок коштів районного бюджету.

7.5. Директор Підприємства:

7.5.1. Діє без довіреності від імені Підприємства, представляє його інтереси в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, інших органах, у відносинах з іншими юридичними та фізичними особами, підписує від його імені документи та видає довіреності і делегує право підпису документів іншим посадовим особам Підприємства, укладає договори, відкриває в органах Державної казначейської служби України та установах банків поточні та інші рахунки.

7.5.2. Самостійно вирішує питання діяльності Підприємства за винятком тих, що віднесені законодавством та цим Статутом до компетенції Засновника.

7.5.3. Організовує роботу Підприємства щодо надання населенню медичної допомоги, згідно з вимогами нормативно-правових актів.

7.5.4. Несе відповідальність за формування та виконання фінансового плану і плану розвитку Підприємства, результати його господарської діяльності, виконання показників ефективності діяльності Підприємства, якість послуг, що надаються Підприємством, використання наданого на праві оперативного управління Підприємству майна спільної власності територіальних громад і доходу згідно з вимогами законодавства, цього Статуту та укладених Підприємством договорів.

7.5.5. Користується правом розпорядження майном та коштами Підприємства відповідно до законодавства та цього Статуту. Забезпечує ефективне використання і збереження закріпленого за Підприємством на праві оперативного управління майна.

7.5.6. У межах своєї компетенції видає накази та інші акти, дає вказівки, обов'язкові для всіх підрозділів та працівників Підприємства.

7.5.7. Забезпечує контроль за веденням та зберіганням медичної та іншої документації.

7.5.8. У строки і в порядку, встановленому законодавством, повідомляє відповідні органи про будь-які зміни в даних про Підприємство, внесення яких до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є обов'язковим.

7.5.9. Подає в установленому порядку Засновнику квартальну, річну, фінансову та іншу звітність Підприємства, зокрема щорічно до 01 лютого надає Засновнику бухгалтерську та статистичну звітність, інформацію про рух основних засобів, за запитом Засновника надає звіт про оренду майна, а також інформацію про наявність вільних площ, придатних для надання в оренду.

7.5.10. Приймає рішення про прийняття на роботу, звільнення з роботи працівників Підприємства, а також інші, передбачені законодавством про працю рішення в сфері трудових відносин, укладає трудові договори з працівниками Підприємства. Забезпечує раціональний добір кадрів, дотримання працівниками правил внутрішнього трудового розпорядку. Створює умови підвищення фахового і кваліфікаційного рівня працівників згідно із затвердженим в установленому порядку штатним розписом.

7.5.11. Забезпечує проведення колективних переговорів, укладення колективного договору в порядку, визначеному законодавством України.

7.5.12. Призначає на посаду та звільняє з посади своїх заступників і головного бухгалтера Підприємства. Призначає на посади та звільняє керівників структурних підрозділів, інших працівників.

7.5.13. Забезпечує дотримання на Підприємстві вимог законодавства про охорону праці, санітарно-гігієнічних та протипожежних норм і правил, створення належних умов праці.

7.5.14. Вживає заходів щодо своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати, а також передбачених законодавством податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

7.5.15. Несе відповідальність за збитки, завдані Підприємству з вини Директора Підприємства в порядку, визначеному законодавством.

7.5.16. Затверджує положення про структурні підрозділи Підприємства, інші положення та порядки, що мають системний характер, зокрема:

- положення про преміювання працівників за підсумками роботи Підприємства;
- порядок надходження і використання коштів, отриманих як благодійні внески, гранти та дарунки;
- порядок приймання, зберігання, відпуску та обліку лікарських засобів та медичних виробів.

7.5.17. За погодженням із Засновником та відповідно до вимог законодавства має право укладати договори оренди майна.

7.5.18. Надання в оренду нерухомого майна, загальна площа якого не перевищує 200 кв.м, відбувається за рішенням Директора Підприємства без попереднього погодження із власником в порядку, визначеному законодавством та актами органів місцевого самоврядування.

7.5.19. Вирішує інші питання, віднесені до компетенції Директора Підприємства згідно із законодавством, цим Статутом, контрактом між Засновником і Директором Підприємства.

7.6.3. метою дотримання прав та забезпечення безпеки пацієнтів, додержання вимог законодавства при здійсненні медичного обслуговування населення закладом охорони здоров'я, фінансово-господарської діяльності на Підприємстві створюється Спостережна Рада. До Спостережної Ради обираються не більше 15 осіб, строком на 2 роки. Спостережна рада Підприємства складається з:

- одного представника власника ЗОЗ (уповноваженого ним органу);
- представників структурних підрозділів з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення місцевої державної адміністрації та/або виконавчого органу відповідного органу місцевого самоврядування – від однієї до чотирьох осіб;
- депутатів місцевих рад (за згодою) – від однієї до двох осіб;
- представників громадськості та громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на захист прав у сфері охорони здоров'я, організацій, що здійснюють професійне самоврядування у сфері охорони здоров'я (за згодою) – від однієї до восьми осіб (по одному представнику від кожної організації).
- Порядок утворення, права, обов'язки спостережної ради закладу охорони здоров'я і типове положення про неї затверджуються Кабінетом Міністрів України.

7.7. Директор Підприємства та головний бухгалтер несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірність обліку та статистичної звітності у встановленому законодавством порядку.

7.8. У разі відсутності Директора Підприємства або неможливості виконувати свої обов'язки з інших причин, обов'язки виконує заступник Директора чи інша особа згідно з функціональними (посадовими) обов'язками.

8. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА

8.1. Структура Підприємства, порядок внутрішньої організації та сфери діяльності структурних підрозділів Підприємства затверджуються Директором Підприємства.

8.2. Функціональні обов'язки та посадові інструкції працівників Підприємства затверджуються його Директором.

8.3. Штатну чисельність Підприємства Директор визначає на власний розсуд на підставі фінансового плану Підприємства, погодженого в установленому законодавством та цим Статутом в порядку з урахуванням необхідності створення відповідних умов для забезпечення належної доступності та якості медичної допомоги.

9. ПОВНОВАЖЕННЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

9.1. Працівники Підприємства мають право брати участь в управлінні Підприємством через загальні збори трудового колективу, професійні спілки, які діють у трудовому колективі, Спостережну Раду, інші органи, уповноважені трудовим колективом на представництво, вносити пропозиції щодо поліпшення роботи Підприємства, а також з питань соціально-культурного і побутового обслуговування.

Представники первинної профспілкової організації, представляють інтереси працівників в органах управління Підприємства відповідно до законодавства.

Підприємство зобов'язане створювати умови, які б забезпечували участь працівників у його управлінні.

9.2. Трудовий колектив Підприємства складається з усіх працівників, які своєю працею беруть участь у його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди) або інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з Підприємством.

9.3. До складу органів, через які трудовий колектив реалізує своє право на участь в управлінні Підприємством, не може обиратися Директор Підприємства. Повноваження цих органів визначаються законодавством.

9.4. Виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією Підприємства регулюються колективним договором.

9.5. Право укладання колективного договору надається Директору Підприємства, а від імені трудового колективу – уповноваженому ним органу.

Сторони колективного договору звітують на загальних зборах колективу не менш ніж один раз на рік.

9.6. Питання щодо поліпшення умов праці, життя і здоров'я, гарантії обов'язкового медичного страхування працівників Підприємства та їх сімей, а також інші питання соціального розвитку вирішуються трудовим колективом відповідно до законодавства, цього Статуту та колективного договору.

9.7. Джерелом коштів на оплату праці працівників Підприємства є кошти, отримані в результаті його господарської некомерційної діяльності.

Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, Генеральною та Галузевою угодами.

Мінімальна заробітна плата працівників не може бути нижчою від встановленого законодавством мінімального розміру заробітної плати.

Умови оплати праці та матеріального забезпечення Директора Підприємства визначаються контрактом, укладеним із Засновником.

9.8. Працівники Підприємства проводять свою діяльність відповідно до Статуту, колективного договору та посадових інструкцій згідно з законодавством.

10. КОНТРОЛЬ ТА ПЕРЕВІРКА ДІЯЛЬНОСТІ

10.1. Підприємство самостійно здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності та веде обробку та облік персональних даних працівників, а також веде юридичну, фінансову та кадрову звітність. Порядок ведення бухгалтерського обліку та обліку персональних даних, статистичної, фінансової та кадрової звітності визначається чинним законодавством України.

10.2. Підприємство несе відповідальність за своєчасне і достовірне подання передбачених форм звітності відповідним органам.

10.3. Контроль за фінансово-господарською діяльністю Підприємства здійснюють відповідні державні органи в межах їх повноважень та встановленого чинним законодавством України порядку.

10.4. Засновник має право здійснювати контроль фінансово-господарської діяльності Підприємства та контроль за якістю і обсягом надання медичної допомоги. Підприємство подає Засновнику, за його вимогою, бухгалтерський звіт та іншу документацію, яка стосується фінансово-господарської, кадрової, медичної діяльності.

10.5. Контроль якості надання медичної допомоги хворим на Підприємстві здійснюється шляхом експертизи відповідності якості наданої медичної допомоги міжнародним принципам доказової медицини, вимогам галузевим стандартам в сфері охорони здоров'я та законодавству.

11. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

11.1. Припинення діяльності Підприємства здійснюється шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації – за рішенням Засновника, а у випадках, передбачених законодавством України, – за рішенням суду або відповідних органів державної влади.

11.2. У разі припинення Підприємства (ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) усі активи Підприємства передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

11.3. Ліквідація Підприємства здійснюється ліквідаційною комісією, яка утворюється Засновником або за рішенням суду.

11.4. Порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для пред'явлення вимог кредитором, що не може бути меншим ніж два місяці з дня опублікування рішення про ліквідацію, визначаються органом, який прийняв рішення про ліквідацію.

11.5. Ліквідаційна комісія розміщує у друкованих засобах масової інформації повідомлення про припинення юридичної особи та про порядок і строк заявлення кредитором вимог до неї, а наявних (відомих) кредиторів повідомляє особисто в письмовій формі у визначені законодавством строки.

Одночасно ліквідаційна комісія вживає усіх необхідних заходів зі стягнення дебіторської заборгованості Підприємства.

11.6. З моменту призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження з управління Підприємством. Ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс та подає його органу, який призначив ліквідаційну комісію. Достовірність та повнота ліквідаційного балансу повинні бути перевірені в установленому законодавством порядку.

Ліквідаційна комісія виступає в суді від імені Підприємства, що ліквідується.

11.7. Черговість та порядок задоволення вимог кредиторів визначаються відповідно до законодавства.

11.8. Працівникам Підприємства, які звільняються у зв'язку з його реорганізацією чи ліквідацією, гарантується дотримання їх прав та інтересів відповідно до законодавства про працю.

11.9. Підприємство є таким, що припинило свою діяльність, із дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи.

11.10. Все, що не передбачено цим Статутом, регулюється законодавством України.

12. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ ПІДПРИЄМСТВА.

12.1. Зміни до цього Статуту вносяться за рішенням Засновника, шляхом викладення Статуту у новій редакції.

12.2. Зміни до цього Статуту підлягають обов'язковій державній реєстрації у порядку, встановленому законодавством України